

URBANISTICKÁ
KONCEPTUALIZÁCIA

OKRAJŮV

NA FIDOKLADE

PRAHY ☐

**Urbanistická konceptualizácia tématiky
okrajov na podklade Prahy 8**

Horná Libeň

Bc. Vendula Bryndziarová

Rodine za podporu.

**Miroslavovi Cikánovi a Vojtovi Ertlovi za
vedenie a otváranie hraníc
oboru.**

**ROSAVESA
Roman
Sára
Sabina
Za priateľstvo a dôveru.**

**Ďakujem V.
Za všetko.**

vedúci práce
prof. Ing. arch. Miroslav Cikán

asistent
Ing. arch. Vojtěch Ertl

konzultácie
Ing. Jan Špilar

FA ČVUT
2023/2024

samé čáry, žádná kouzla

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

Jméno a příjmení: Vendula Bryndziarová

datum narození: 17. 10. 1998

akademický rok / semestr: 2023/2024 / letní semestr

obor: architektura a urbanismus

ústav: 15127 Ústav navrhování I

vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Miroslav Cikán

téma diplomové práce: Urbanistická konceptualizácia okrajov na podklade Prahy 8

viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Řešeným územím je městská část Praha 8 a její napojení na nejbližší okolí. Praha 8 je městská část, která roste z centra na periferii a vytváří nejasné vazby. Je to směs centrality a periferie. Cílem práce je ověřit možnost konceptualizace tématu hran, které jsou v dnešním pojetí přehlíženy nebo obtížně uchopitelné. Cílem práce je hledání jejich účinků a průníků v zastavěném (i nehmotném) prostředí, vytváření identity a možností při scelování města.

2/

Formátem řešení je urbanistická studie v makro až mikro měřítku s důrazem na polycentricitu při formování vnější a vnitřní periferie. Na makroúrovni je cílem identifikovat a klasifikovat hrany v urbanistické struktuře městské části. Zapojení vzniklých či vznikajících celků do celoměstského a společenského systému, hlavních veřejných prostranství, propojení s krajinou, návrh prostupnosti či případného rozvoje. V bližším měřítku budou detailněji zpracována místa vybraných okrajů a jejich možného využití na základě možností a kontextu prostoru a jeho obývání.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

analytická část, schematické výkresy, autorská zpráva, výkres širších vztahů, celková situace návrhu, detailnější situace/axonometrie, řezy, pohledy, průhledy, 3D digitální model, 3D animace návrhu, vizualizace tabulky parametrů vybraného vzorového území

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

2x portfolio formátu A4,

prezentační tisk ve formátu výstavy DP FAČVUT

fyzický model

15. 2. 2024

Datum a podpis studenta

Bryndziarová

Datum a podpis vedoucího DP

[Signature]

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

16/2/2024 *[Signature]*

I. Hlaváček

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Vendula Bryndziarová

AR 2020/2021, ZS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) URBANISTICKÁ KONCEPTUALIZÁCIA TÉMATIKY OKRAJOV NA PODKLADE PRAHY 8

(AJ) URBAN CONCEPTUALIZATION OF EDGES BASED ON PRAGUE 8

JAZYK PRÁCE: SLOVENČINA

Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Miroslav Cikán	Ústav: Ústav navrhování I
Oponent práce:	MgA. Tereza Melková	
Klíčová slova (česká):	Konceptualizácia, Praha 8, Horná Libeň, Okraje, Hrany, Rozhrania, Pokraje	
Anotace (česká):	Hrana, rozhranie či pokraj. Konceptualizácia okrajov formuje otázky vnímania pojmu vo viacerých vrstvách. Okraj je hranou, liniou predelu, rozdelením dvoch prvkov, ukončením a začiatkom. Zároveň je rozhraním, prelinaním, medzipriestorom či miestom až situáciou, ktorú vnímame nehmotne. Praha 8 slúži ako pokusný objekt skúmania daných vlastností. Pozorovanie vedie k úvahám, čo spôsobuje roztrieštenosť miesta, neprístupnosť, ale zároveň pomenúva hodnoty, ktoré so sebou môže niesť. Okraj je nástrojom čítania miesta, ale i ranou, ktorá pretrhla vzťahy v území. Horná Libeň tvorí návrhovú časť projektu, ktorá ukazuje možnosti dotvárania lokality, ktorá sa stala okrajom a je samotnými okrajmi obklopená. Veľká časť územia zobrazuje niekoľko typov ťažko prekročiteľných miest (hmotných i nehmotných). Práca sa pokúša danú tematiku riešiť a vytvoriť funkčné a živé miesto.	
Anotace (anglická):	Edge, interface, or brink. Conceptualization of edges shapes questions of perceiving the concept on multiple levels. An edge is a boundary, a dividing line, a separation of two elements, an end, and a beginning. At the same time, it is an interface, an overlapping, an in-between space, or a place or situation that we perceive as intangible. Prague 8 serves as an experimental object for examining these properties. Observation leads to reflections on what causes the fragmentation of the place, its inaccessibility, but at the same time identifies the values it can carry. The edge is a tool for reading the place, but also a wound that has severed relationships within the area. Horná Libeň forms the design part of the project, showing possibilities for enhancing the locality that has become an edge and is surrounded by edges. A large part of the area exhibits several types of difficult-to-cross places (both tangible and intangible). The work attempts to address this theme and create a functional and vibrant place.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 23.5. 2024

podpis autora-diplomanta

Bryndziarová

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Hrana, rozhranie či pokraj. Konceptualizácia okrajov formuje otázky vnímania pojmu vo viacerých vrstvách. Okraj je hranou, líniou predelu, rozdelením dvoch prvkov, ukončením a začiatkom. Zároveň je rozhraním, prelínaním, medzipriestorom či miestom až situáciou, ktorú vnímame nehmotne.

Praha 8 slúži ako pokusný objekt skúmania daných vlastností. Pozorovanie vedie k úvahám, čo spôsobuje roztrieštenosť miesta, neprístupnosť, ale zároveň pomenúva hodnoty, ktoré so sebou môže niesť.

Okraj je nástrojom čítania miesta, ale i ranou, ktorá pretrhla vzťahy v území.

Horná Libeň tvorí návrhovú časť projektu, ktorá ukazuje možnosti dotvárania lokality, ktorá sa stala okrajom a je samotnými okrajmi obklopená. Veľká časť územia zobrazuje niekoľko typov ťažko prekročiteľných miest (hmotných i nehmotných). Práca sa pokúša danú tématiku riešiť a vytvoriť funkčné a živé miesto.

Pre pochopenie diplomovej práce je východiskom text diplomného seminára - OKRAJE.

OBSAH

Vývoj zástavby	8
Vymedzenie	18
Pokraje	28
Hrany/Rozhrania	44
Prekrývanie	74
Návrh	84
Horná Libeň	

VÝVOJ ZÁSTAVBY

Praha 8

Praha 8 je rôznorodá svojou plochou i charakterom. Tvoria ju celé katastrálne územia Bohnice, Čimice, Karlín, Kobylisy a časti katastrálnych území Libeň, Troja, Střížkov, Nové Město a Žižkov.

Južná časť - Karlín a Libeň - sa bezprostredne dotýka centra mesta a severná časť reprezentujúca Čimice a Bohnice je súčasťou hraníc hlavného mesta.

Počet obyvateľov: 104 921

Rozloha: 21,82 km²

Tak ako pomaly postupuje od stredu k okraju, tak prúdi naspäť.

Hranice obvodu Prahy 8 boli stanovené v roku 1960 a v roku 1990 sa tento obvod stal mestskou časťou Prahy.

Historické stredy/jadrá

„Otázkou tedy je, co považovať za centrum (historické, spoločenské, obchodní) a jakou kvalitu, intenzitu a stabilitu ony vazby majú.“ - Jan Jehlík, Rukověť urbanismu

Pre pochopenie okraja je nutné poznať stred, od ktorého sa daná zástavba rozvíjala. Stred je východiskom, v ktorom skrsla energia a začala prúdiť do okolia. Je miestom, kde započali niektoré dnešné historické jadrá, pôvodné "vesnické navsi", usadlosti.

Poznaním pôvodu a minulosti je možné naviazať a pomôcť raneným miestam a rozpoznať príčiny týchto rán.

Podkladom pre hľadanie zárodokov energie sa stáva mapa "Růst území města a zástavby" a mapa bakalárskej práce Katěřiny Barillové na téma "Vyhodnocení zastavování území MČ Prahy 8".

So vznikajúcou energiou prichádza i vznikajúci charakter a identita, ktorú miesto po určitom období nadobúda, ale i stráca. Pre pochopenie historického stredy (prípadne jadra) pomôže i pomenovanie si bodov, ktoré ho charakterizujú.

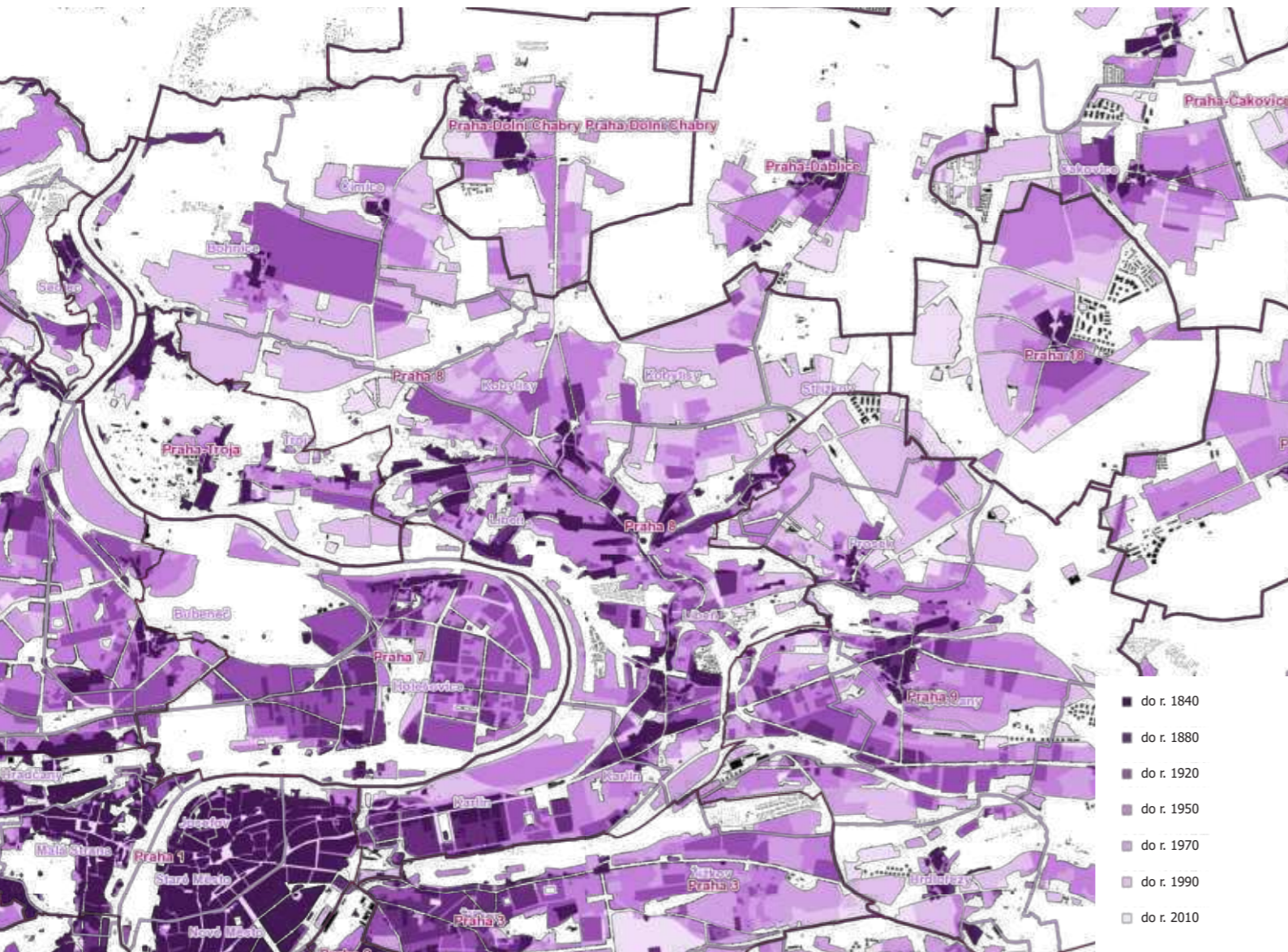
- zárodok a východisko
- koncentrácia aktivít
- miesto, ku ktorému vedú rôzne infraštruktúry mesta
- vyššie ceny pozemkov

Zárodok energie a historické rany

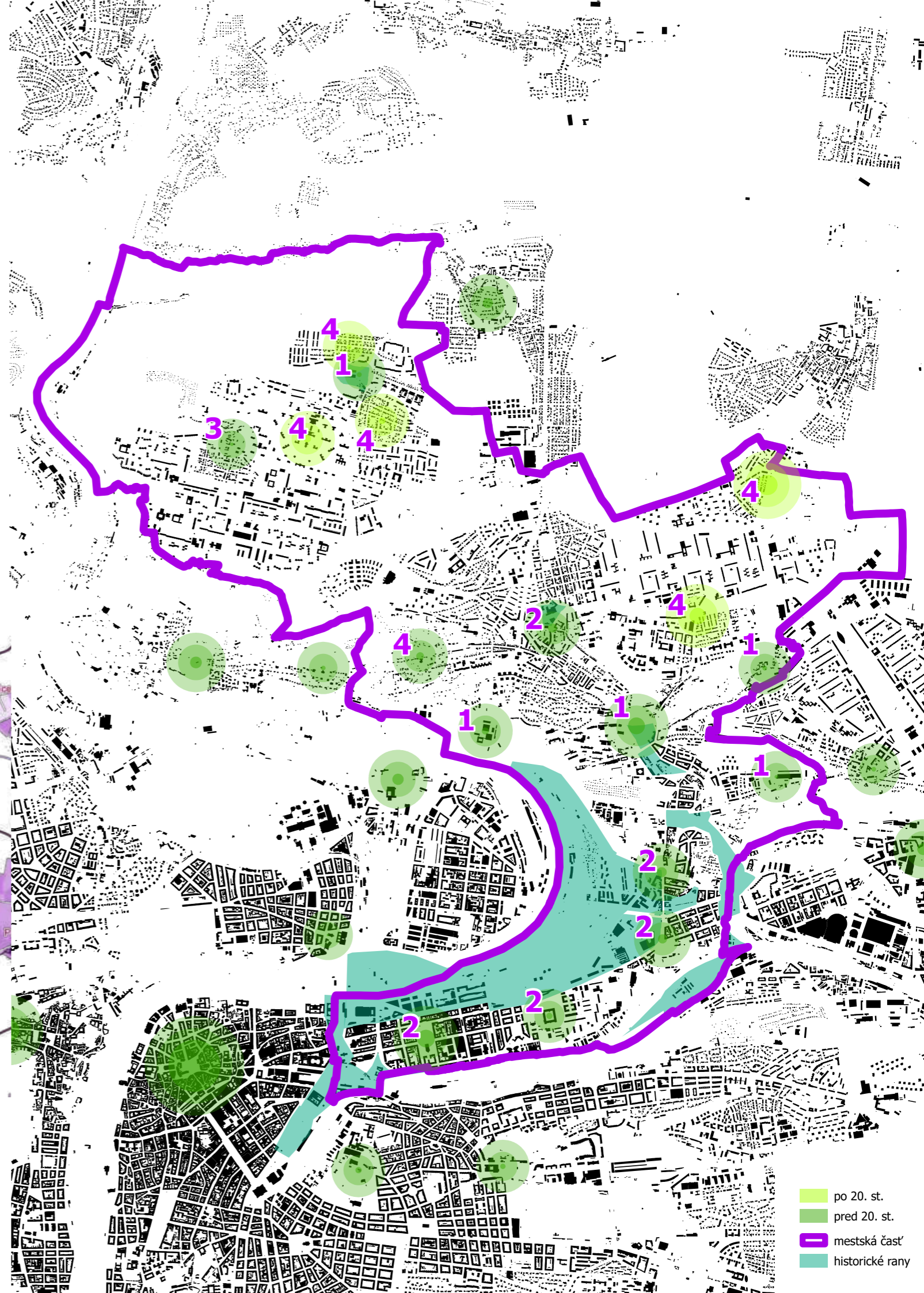
Zárodok má dvojité tendencie. Tam, kde pôvodne rozkvetal môže po čase odumierať. Rozvíja sa s našim záujmom, odumiera s našimi rozhodnutiami. Pri raste Prahy sa určité pôvodné samostatné dediny zrazu stávali miestami veľkého celku. Nasledovalo zjednodušenie dopravy, koncentralizácia záujmov do určitých miest, plánovacie rozhodnutia, ktoré premenili dnešnú formu mesta. **Stredy sa stali okrajmi.**

Čo sa stalo s historickými stredmi - jadrami?

1. Úplné zanikli, stali sa nefunkčnými.
2. Pre svoje nutné prežitie sa transformovali. Nastal prerod - prispôbenie podmienkam.
3. Nesie reprezentatívnu funkciu, ale stratilo svoju silnú energiu. Zakonverzované miesto, význam sa prenáša inam.
4. Ustálené východisko energie/zástavby

- do r. 1840
- do r. 1880
- do r. 1920
- do r. 1950
- do r. 1970
- do r. 1990
- do r. 2010

- po 20. st.
- pred 20. st.
- mestská časť
- historické rany

Čimice (1)

Stará náves
Štruktúra pôvodnej zástavby po sebe nezanechala takmer nič. V dnešnom strede historickej štruktúry stojí obchodná pasáž, ktorá v sebe síce nesie základnú občiansku vybavenosť - pobočka pošty, potraviny, hostinec alebo

obchod s rôznorodým tovarom, dnes však zároveň tvorí v danej mierke nevyhovujúci vyprázdnený priestor. "Obchodní centrum môže byť súčasťou mestského centra, ale nemôže jej nahradiť."

Bohnice (3)

Stará náves
Výrazná zmena štruktúry. Kostol ponecháva svoju osu. Staré Bohnice nesú svoju historickú hodnotu ako

"vesnická pamätková zóna" avšak život sa prenáša k okoliu obchodného centra Krakov.

Kobylisy (2)

Stará náves
Časť Starých Kobylis prestavaná, časť si zachovala svoju formu. Významným časovým posunom sa stáva výstavba metra. V mieste zástavby dnes funguje farmársky dvor so zaujímavým charakterom. Kobylisy majú síce spo-

jnice, kam prúdi veľké množstvo ľudí - okolie metra, ale nefunkčné jadro (vid. stav Kobyliského námestia). Život vytvárajú štruktúry v okolí - napr. sídlisko.

Holešovičky (1)

Dnes už zaniknuté usadlosti Pelc, Tyrolka a Hofmanka (z ktorej sa v neskoršom období stal hostinec). Dnes územie lemuje veľké množstvo nepriechodných línii, ktorým dominuje nadzemná dopravná smyčka. Vo vymedzených úsekoch vyplňujú plochy objekty Matematicko-fyzikálnej

fakulty a Fakulty humanitných štúdií.

Horná Libeň (1)

Dnešné Námestie na Stráži nesie názov "námestia", ale svoju funkciu už dávno stratilo. V mieste mimoúrovňovej križovatky stála usadlosť Malovaný lis definujúca cíp, do

ktorého zapadá zástavba v okolí. Stred sa zmenil, miesto zaniklo.

Starý Strážkov (1)

Strážkov bez pôvodného Strážkova? Väčšina hospodárskych častí pôvodného Strážkova bola vybúraná v 80. rokoch. Okolie zaplavili bytovky a paneláky bez určitého miesta.

Kundratka (1)

Po bývalej usadlosti Kundratka zostala len drobná spomienka kaplnky v areály Správy služieb. Územie je dnes ťažko prístupné zo západnej i východnej časti kvôli oploteným areálom. Miesto nemá ťažisko.

Invalidovna (2)

Okolie Invalidovny bolo samostatným dejiskom, ktorý obklopovala zeleň slúžiaca k vojenskému výcviku. Stratilo pôvodnú funkciu, ale vyhládalo si novú. Dnes je pokojným priestorom spoločenských dejov.

Dolná Libeň (2)

Okolie Zámku si do nejakej miery uchovalo štruktúru zástavby. Juh je v zahľtení administratívnej/developer-skej zástavby a stará Libeň vymyzla. Elsnicovo námestie

pôsobí ako umelé prostredie bez života. Dolná Libeň sa transformovala, ale zároveň stratila kus svojej osobnosti.

Karlín (2)

Zástavba pôvodne v okolí Sokolovskej. Dva bloky zástavby vymedzené pre parkové námestie pred Kostolom sv. Cyrila a Metoděje, ktoré si udržuje pôvodné

tvorové vymedzenie.

Palmovka (2)

Okolie Palmovky nesie názov po starej usadlosti. Samotné miesto dlhodobo trpí koncepciou nedokončenosťou. Je priestorom bývalého židovského cintorínu, nádražia a nedostavanej administratívnej budovy. Je zvláštnym mies-

tom vytvárajúcim negatívne konotácie v mysliach ľudí.

VYMEUZENIE

Územne analytické podklady

Mapa typov štruktúr vystavaného prostredia zobrazuje prevažujúce priestorové usporiadanie stavovej lokality a vychádza napr. z vymedzenia verejných priestranstiev, staroby a stability zástavby, či polohy v rámci mesta. Štruktúry zástavby v okrajových miestach Mestkej časti Praha 8 na základe údajov z ÚAP generujú štruktúry modernistické (zjavne hlavne pre Sídliisko Bohnice či Dáblice) vesnické, štruktúry záhradného mesta, ale i heterogénne. Približovaním sa k historickému centru získava štruktúra špecifiká areálov produkcie (oblasť U Meteoru a Palmovecký kopec) historicky naviazané na územia Karlína a Libně, ale príznačnejšia je bloková zástavba.

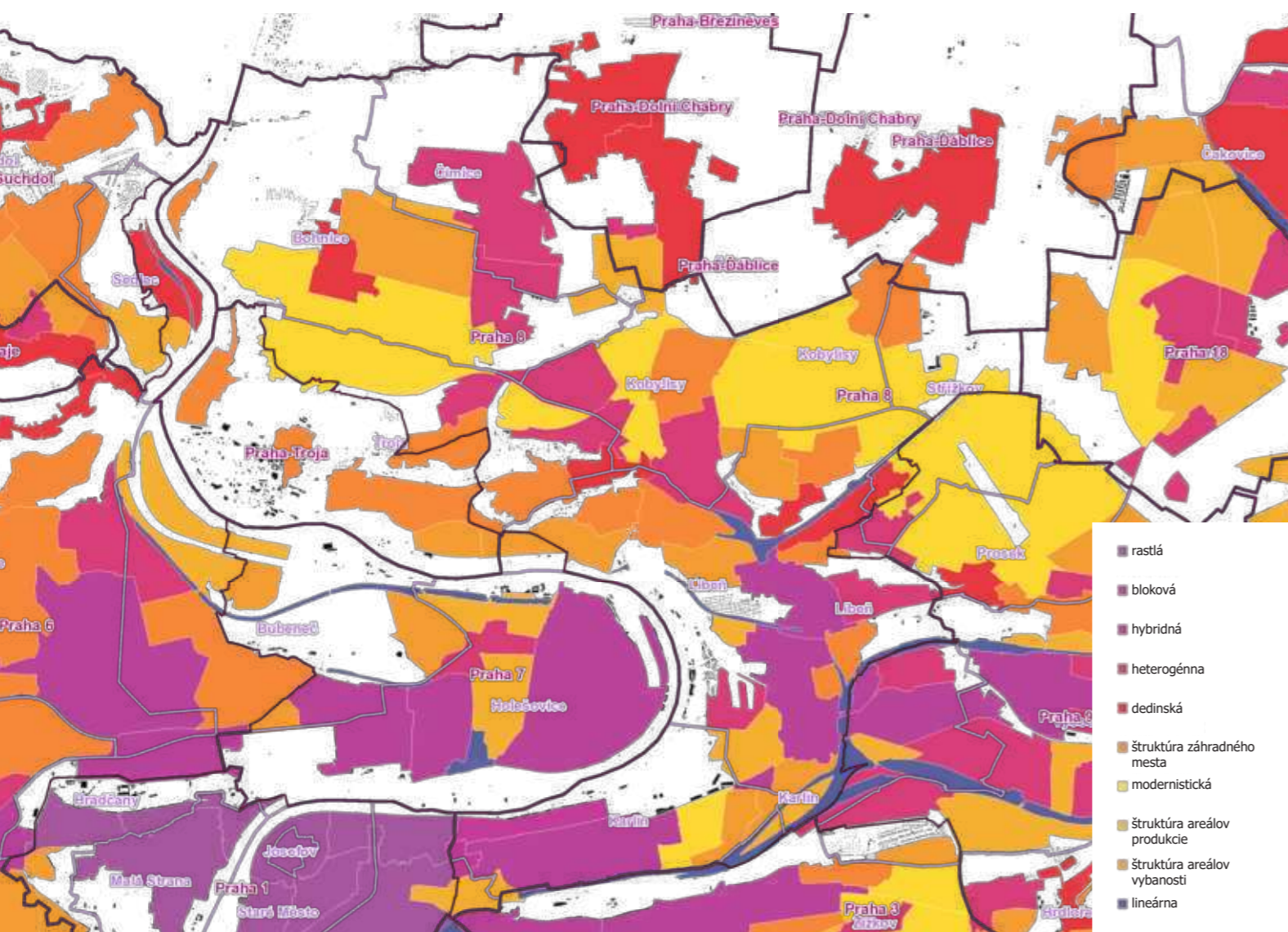
Špecifickým je **heterogénna štruktúra**, ktorú ÚAP popisujú ako:

- štruktúra kombinujúca viac typov zástavby a rôzneho využitia spravidla v oddelených budovách vedľa seba
- **ide o štruktúru rôznych prechodových území medzi stredom a okrajom mesta** s rôznorodým výškovým usporiadaním

Mapa plošných a líniových uličných priestranstiev zobrazuje sieť verejných priestranstiev na Mestkej časti Praha 8. Uličná čiara člení územie na uličné priestranstvo a bloky. Podľa morfológie delíme uličné priestranstvo na líniové (osnova siete) a plošné (uzly siete).

V sieti je zobrazených 13 verejných plošných priestranstiev z čoho 7 v kategórii námestie, 1 návės a 5 pláckov. Otáznym je však funkčnosť daných verejných priestranstiev na živote mesta (príklad: Kobyliské námestie je len križovatkou ciest).

Predpoklad: Stredy na seba viažu verejné priestranstvá. Stredisko energie v sebe nesie zložku života. Tieto zložky sa dajú odporozovať na miestach, kde sa vyskytuje veľké množstvo ľudí, pred významnými budovami občianskej vybavenosti alebo pri uzloch dopravy. Takéto miesta dokážeme odporozovať u uzloch metra - Florenc, Invalidovna, Palmovka, Kobylisy či Ládví. Menšie plácky života sa vyskytujú i na metro menej prístupných miestach - zastávky u ulice Zenklova. Medzi miesta generujúce väčšie množstvo ľudí patrí i okolie Krakova v Bohnicích. Dané body sú naviazané na nezaradené verejné priestranstvá.

Rozvojový plán Prahy 8

Podklad pre diskusiu o žiadúcej podobe rozvoja územia mestkej časti. Obsahuje tri miery riešenia. Prvou úrovňou je celá mestská časť, ktorá rieši väzby nadmieste a v rámci hl. mesta. Druhá úroveň sú lokality mestkej časti. V nej sú riešené koncepcie občianskej vybavenosti, rekreácie, modrozelenj infraštruktúry, ale i to ako sa postaviť k zastavenému územiu či otvorenej krajine.

Tretou úrovňou sú časti lokalít - sublokality.

V tejto najpodrobnejšej úrovni riešenia sú v prípade, že sa jedná o urbanisticky stabilizované sub-lokality, v Pláne rozvoja popísané parametre stávajúceho vystavaného prostredia, určujúce ich cieľový charakter (ako typológia zástavby apod.).

V prípade, že se jedná o sublokality, ktoré majú prejsť viac či menej radikálnou premennou, sú v nich popísané základné požiadavky na spôsob a mieru využitia, ako podkladu pre podrobnejšie riešenie.

Popis lokalít sa venuje ako zastavenému/zastaviteľnému územiu, tak i krajine v dvoch samostatných knihách.

Zjavné problémy vystavaného územia sú znázornené cez sublokality popísané cez formuláciu "urbanisticky

nedokončené a urbanisticky prežité". Do tejto kategórie zapadajú:

urbanisticky nedokončená

Kasárna Karlín
Rohanské nábřeží
Sluncová
Palmovka
Kundratka
Horní Libeň
Čertův vršek
Bulovka
Střelničná
U Ďáblického hřbitova
V Holešovičkách
Kuchyňka
Vlachovka
Trojská
Kobyliské náměstí
U Katastrálního úřadu
U Školské zahrady
Čimická
Centrum Čimice
Nad Vavrouškou

urbanisticky prežitá

Florenc
Čechie
Rustonka
Rohanský ostrov
Košínska
Labuťka
Na Stráži
Nový Střížkov
Kuchyňka
Vozovna Kobylisy
Nad Šutkou
Šutka
Nad Trojou
Chaberské podniky
U Větrořlamy
Nad Čimickým údolím
Za Nemocnicí

Krajiny

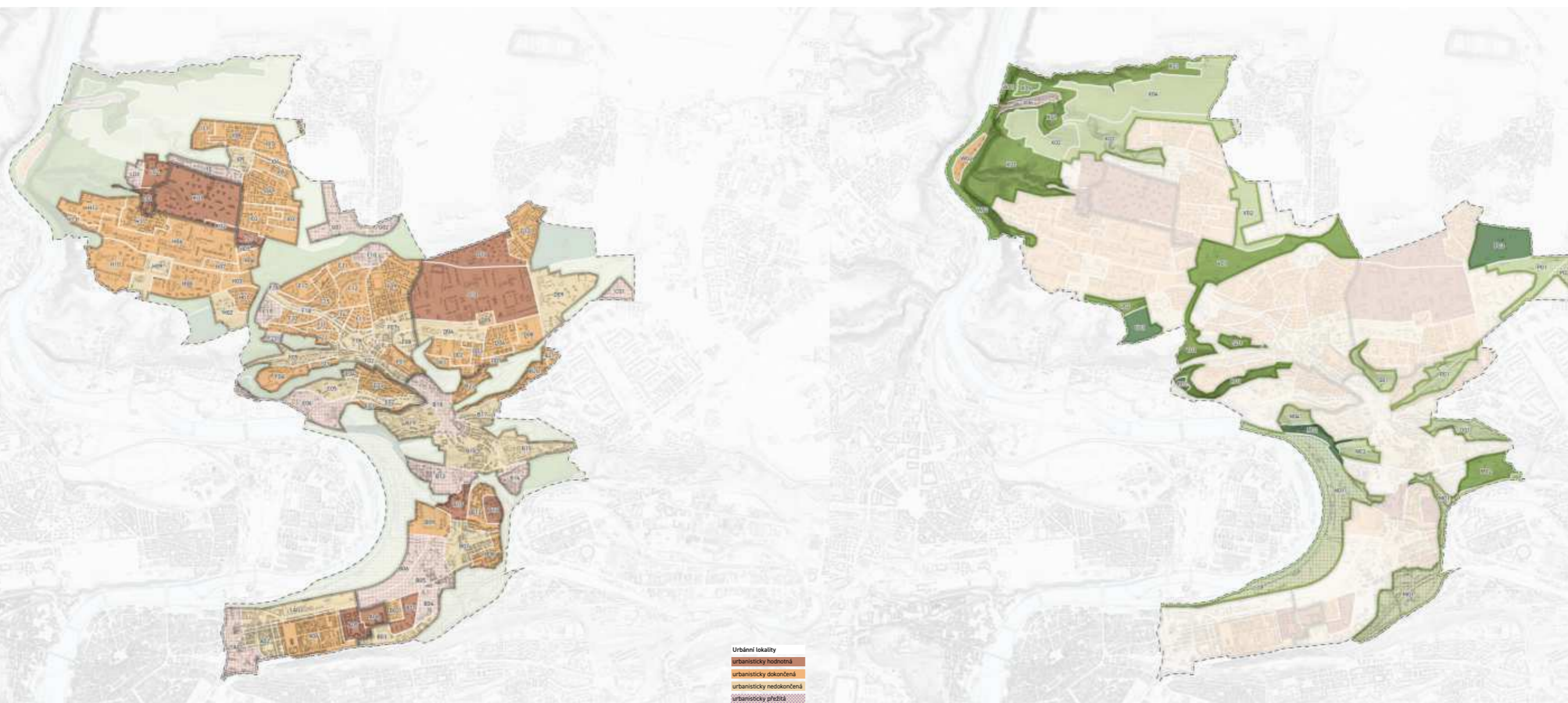
Podobnou formou sú riešené i územia krajiny. Problematické krajiny sa javia hlavne tie, ktoré sú popísané cez formuláciu "k úpravám a k pretvoreniu". Každé vo svojej vlastnej úrovni poškodenia. Do tejto kategórie zapadajú:

k úpravám

Koráb
Lesopark Bílá skála
Prosecké skály
Liberecká
Okrouhlík
U Beranova
Bohnická pole
Čimický potok
Čimická pole

k pretvoreniu

Mezitratí
Niva Vltavy
Desenská

Územný plán

Územný plán zobrazuje dôležité informácie o využiteľnosti pozemku a predpokladanom rozvoji danej lokality či jej okolia. Špecifikuje možnosti miesta, zobrazuje smerodajné línie a nastolené koeficienty. Pre potrebu práce čítam miesta v okolí línii (izolačná zeleň), rozsiahle a potrebné miesta zelene, občiansku vybavenosť a potrebu areálov vybavenosti.

Metropolitný plán

Metropolitný plán ako Územný plán hlavného mesta Prahy sa popisuje cez "základ uceleného, logického a vzájomne previazaného systému územne plánovacej dokumentácie mesta". Kládie dôraz na štruktúry v území, vzťah zástavby a verejných priestranstiev. Za svoje naplnenie považuje premenu väčšiny transformačných a rozvojových plôch. Pri svojej práci a čítaní mesta využívam hlavne poznatky nastolené z rozdelenia územia na lokality. Charakter lokality stanovuje hodnoty v území a každá lokalita má priradený typický, väčšinou miestny názov. Ďalšou zložkou je kostra verejných priestranstiev tvorená sieťou ulíc a doplnená námestiami a mestkými parkami, prípadne ďalšími verejne prístupnými plochami.

Praha rozmanitá

Pre ďalšie pochopenie mesta funguje i platforma pod názvom "Praha rozmanitá". Aby sa dalo pochopiť ako je mesto usporiadané, meriame všetko od veľkosti a tvaru budov, až po prepojitelnosť ulíc a ďalšie možnosti popisujúce vystavané prostredie. Vo výsledku je cez dáta popísaných niekoľko typov štruktúr.

Praha má štruktúr mnoho, ale tých základných je 18. Základných preto, že je vždy možné mierku zpresniť.

Celý proces je vystavaný na princípe cirkulárneho taxonomického stromu. Často sa využíva v biológii, kde zobrazuje evolučné vzťahy medzi rôznymi biologickými druhmi. Je na ňom tiež možné predstaviť vzťahy medzi jednotlivými taxonomickými jednotkami.

Medzi štruktúrami Prahy rozmanitej sa nachádzajú aj miesta popisujúce perifériu a okraje:

- periférie nemusia byť len na okraji miest, často nájdeme miesta, ktoré majú veľmi podobný charakter i vo vnútri mesta. Skladajú sa z menšieho priemyslu a množstva ďalších funkcií v štruktúre, ktorá je prevážne chaotická a málokedy reaguje na okolnú zástavbu.

Medzi miesta vnútorných a vonkajších periférií zobrazených na mape patria:

Psychiatrická liečebna Bohnice a jej okolie, okolie Hoteľovej školy, domy na Čimickej u Sutky, Bauhaus Dolní Chabry, Pelc-Tyrolka (fakulty), Akadémia vied, Libeňské doky, okolie bývalej stanice v Libni, Rustonka, Futurama, Palmovecký kopec.

- v Prahe nájdeme i mnoho okrajov, a nemusia byť nutne na jej vonkajšej hranici. Aj vo vnútri nájdeme miesta, ktoré sú na okraji, či už to je smerom k niektorému z kopcov či medzi rôznymi typmi štruktúr. Okraje sú často špecifické, požičiavajú si základné stavebné kamene z miest, ku ktorým priliehajú, ale menia a ohýbajú pravidlá tak, ako sa im to práve hodí. Podľa toho, kde sa nachádzajú a s čím susedia.

Medzi miesta okrajov zobrazených na mape patria: Zástavba medzi Kobylisami a Trojou, Výrobný areál u Kundratky. Sever od Vychovatelny. Časti na juh od Sídlička Kobylisy a Úrad MČ 8.

POKRAJE

Cenová mapa

Cenová mapa vyjadruje cenu za meter štvorcový pozemku. Najvyššie ceny dosahujú neprekvapivé miesta Karlína. Celá bloková zástavba tvorí významne drahšiu kategóriu. Zároveň sú to celky najnovejšej zástavby od Rustonky, Fragmentu, Futuramy...

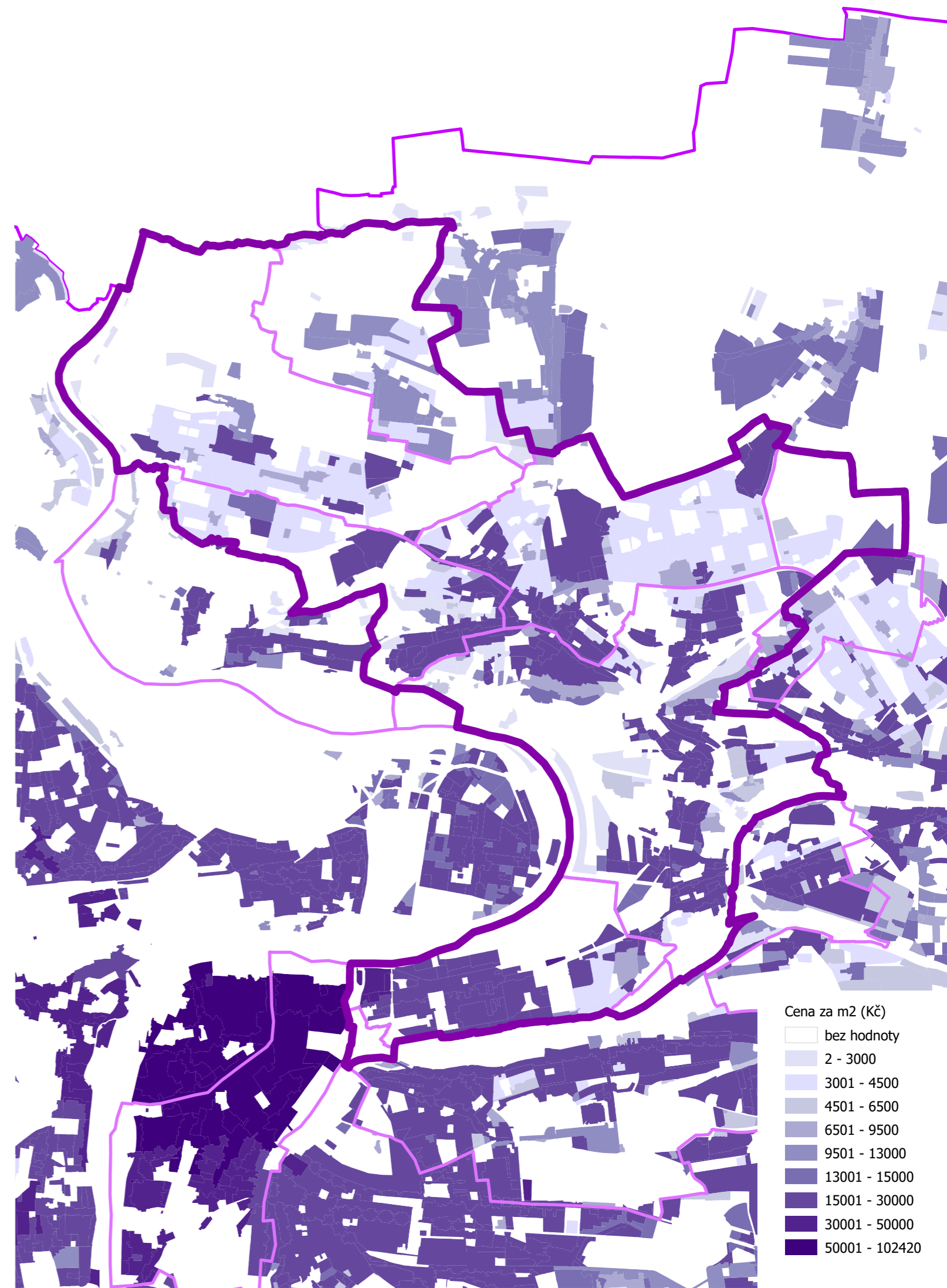
Vyššia hodnota pokračuje do okolia uzlu Palmovky s najnovjšou zástavbou Libeňských Dockov a staršou zástavbou Libne. V Kobylisích ide často o zástavbu rozrastajúcu sa od pôvodného obývania s časťou rodinných domov.

V na okraji Tróje (susediacej s Bohnicami) sa jedná hlavne okolie Sutky a rodinné domy.

Vyššia cenová kategória v Čimicích sa tvorí hlavne u zástavby rodinných domov a zástavby v blízkosti Čimického rybníka.

V najnižších častiach sa pohybujú lokality sídlisk - Invalidovna, Čimice, Bohnice, Dáblice, Kobylisy.

Zároveň je zjavná nízka cena na miestach fungujúcich mimo možnosti bývania, a teda záhradné osady v Hornej Libni a Dolnej Libni, bývalá núdzová kolónia Labuťka so záhradnými osadami a zhoršeným dopravným napojením, ale i Pelc-Tyrolka či halové a výrobné areály na Kundratke, Dolnej Libni či priestory za sídliskom Invalidovna.

Majetkoprávne vzťahy

Veľká časť Karlína spadá do vlastníctva právnických osôb. Brehy Karlína zodpovedajúce novej výstavbe spadajú do tejto kategórie, avšak väčšina územia stále spadá do vlastníctva mesta.

Zaujímavými je územie za sídliskom Invalidovna lemujúce železnicu v majetku štátu.

Podobnú formu právnického vlastníctva preberá is časť Dolnej Libne približujúca sa k Vltave, zatiaľ čo časť u železničnej preložky je vo forme mixu fyzického vlastníctva, právnického a podielového.

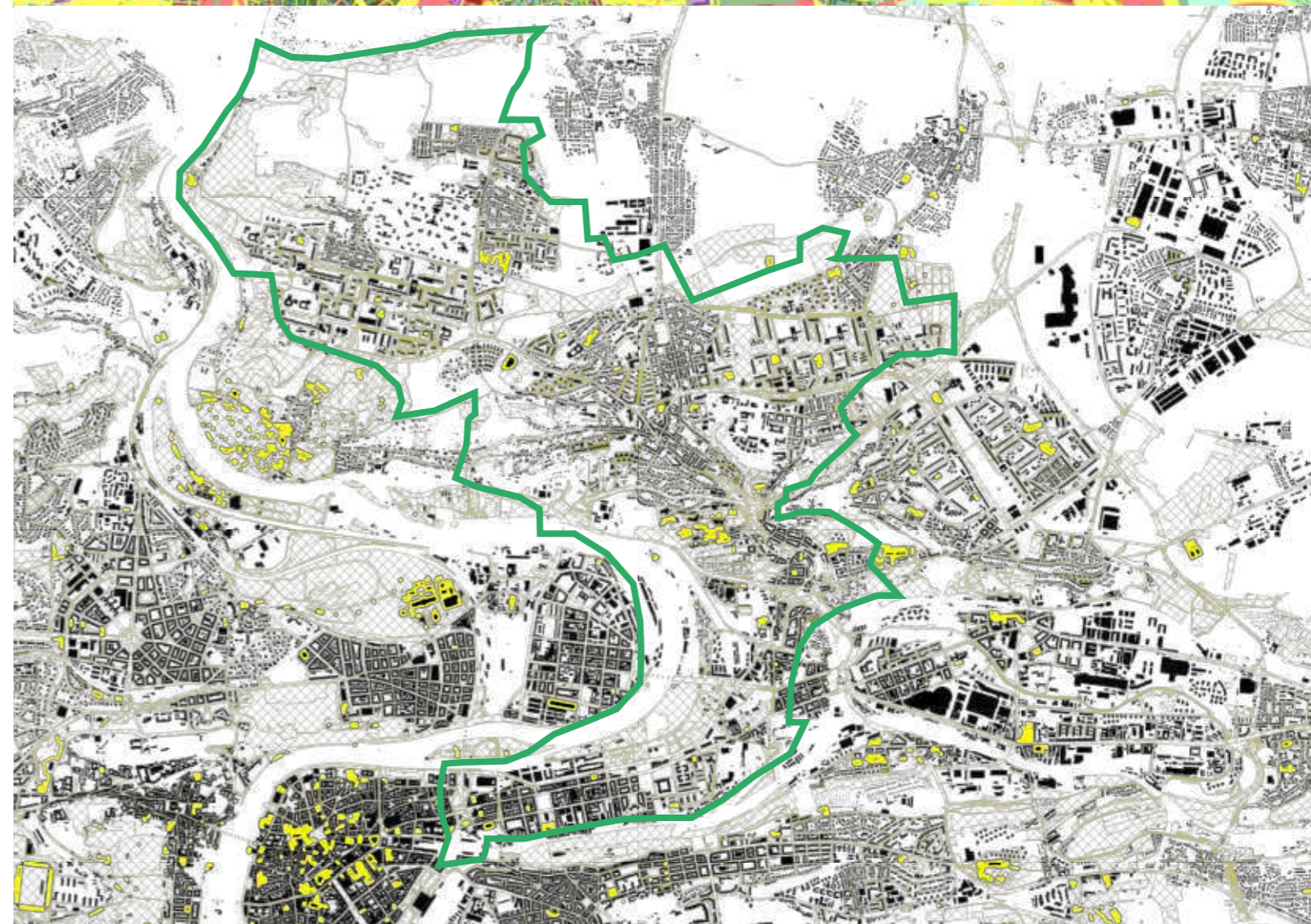
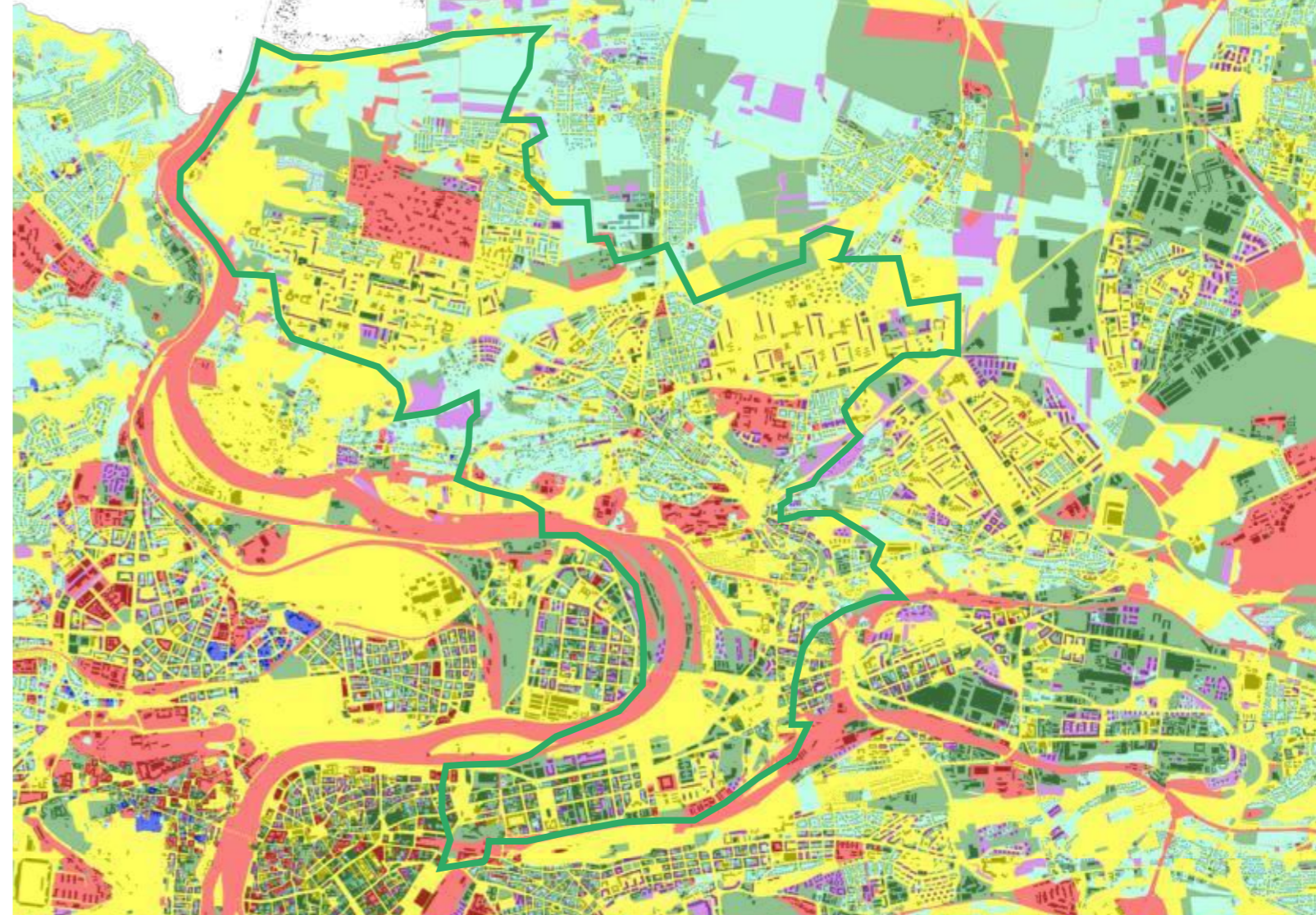
Kobylisy sú prekvapivo vo veľkej miere vo vlastníctve fyzických osôb. Daná vlastnosť zodpovedá zástavbe rodinných domov, ale i bytových domov.

Bohnické a Ďáblické sídlisko je v prevažnej miere v majetku mesta s prípadnou zástavbou v podielovom vlastníctve.

Čimice fungujú najmä na fyzickom vlastníctve okrem menšie časti v blízkosti Čimického rybníka vo vlastníctve právnických osôb.

Korelácia medzi vyššou cenou pozemku a právnickým vlastníctvom je typickejšia pre centrálnejšie oblasti Karlína a Libne.

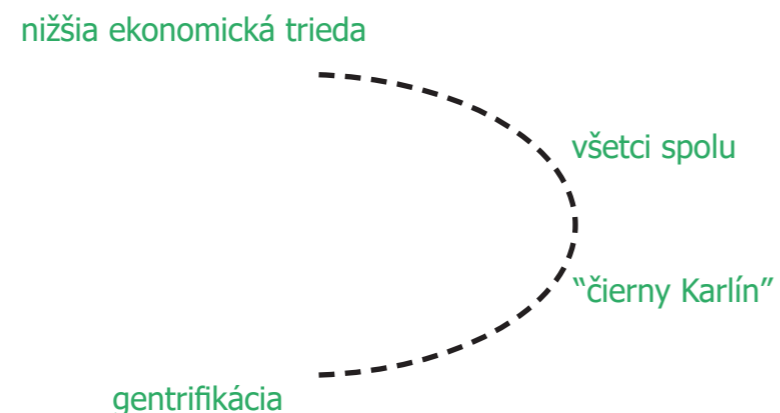
Významne rozsiahle územia v majetku mesta v okolí sídlisk zase tvoria miesta s nižšou cenou za meter štvorcový.

- ČR včetně státem ovládaných subjektů
- Hl.m. Praha včetně jím ovládaných subjektů bez MC
- Městské části hl.m. Prahy včetně jimi ovládaných subjektů
- Kraje ČR mimo hl.m. Prahu včetně jimi ovládaných subjektů
- Obce ČR mimo hl.m. Prahu včetně jimi ovládaných subjektů
- Zbývající tuzemské právnické osoby
- Fyzické osoby
- Zjištěné a zařazené zahraniční subjekty
- Subjekty nezařazené do jiných skupin
- Podílnictví dvou a více subjektů různých skupin
- Subjekt z KN nezjištěn
- Graficky neidentifikované podíly skupin

Výrazná premena Karlína

Karolinenthal
 1. predmestie
 priemysel
 ČKD
 povodeň 2002
 "fénix, ktorý vstal z popola"

Karlín je miestom veľkej premeny, taktiež nazývaný "Fé-nix, ktorý vstal z popola". V období prvej republiky bola medzi obyvateľmi hojne zastúpená vyššia stredná trieda. Po skončení vojny sa Karlín menil v robotnícku štvrť.

Pre Karlín i Libeň boli prevádzkovo významná strojár-enská výroba reprezentovaná ČKD (Českomoravská-Kol-ben-Daněk) a inou priemyselnou výstavbou poskytujúcou prácu a generujúcou charakter miesta.

"Karlín býval považovaný za špinavú čtvrť, ešte po revoluci tu kouřily komíny, v některých domech se topilo uhlím a po ulicích jezdili uhlíři. Od toho je taky ta "černá duše" Karlína, ne původně od Romů, jak by se třeba mohlo zdát."

Popri Nusliam a Smíchovu bol Karlín rovnako charakteri-zovaný vyšším zastúpením Rómov. Sociologický projekt "Paměť města" a výstava z galerie Viper Pro/Měna Karlín cez rozhovory s pamätníkmi miesta popisuje fungujúce spoluzitie Čechov a Rómov pred prevratom.

V roku 2002 postihla Karlín storočná voda. Pražskej štvrti nenávratne vzala niekoľko domov a spôsobila nutnosť vyst'ahovania pre jej dlhoročných obyvateľ'ov. Zároveň sa stala katalyzátorom začínajúcej developerskej výstavby a konverziou pôvodných priemyselných budov. Po desiatich rokoch sa zo zanedbaného predmestia stala luxusná ad-resa, ktorú však mnohí pokladajú za miesto so stratným kúzlom.

Mapa sociálne vylúčených a sociálne vylúčených ohro-zených rómskych lokalít z obdobia pred rokom 2007 zobrazuje Prahu 8 ako Lokalitu C

Development 1999–2009
 letecká fotografia Karlína z 22. 4. 2020,
 Publikácia Divočina, peníze a beton... a data z výz-kumného projektu Pro/měna Karlín

symbolika gentrifikácie

“Žižkovu a Libni zdaleka se vyhní”

romantická krajina

židovské mesto

holešovická preložka

administratíva

priemyselné predmestie

núdzové kolónie

90. roky

Zabudnúte miesta Libne:

Židovská štvrť - Judenstadt

Židovské mesto v Libni vzniklo v 16. storočí a rozprestieralo sa v oblasti Dolnej Libne (konkrétne v mieste od rieky Rokytky až po dnešné metro Palmovka). Židovské osídlenie v Libni bolo na území dnešnej Prahy druhé najvýznamnejšie, hneď po Židovskom Meste pražskom.

Početnú komunitu libeňských Židov pripomína len budova Novej libeňskej synagógy a pozostatky Starého židovského cintorína na začiatku Libeňského mostu. Koželužská ulica predtým tvorila námestie židovského mesta.

Núdzové kolónie

sú v českom kontexte hlavne názvy štvrtí núdzových stavieb, ktoré vznikali v 20. a 30. rokoch 20. storočia. Sú čiastočne organizované domy na mestských pozemkoch od bývalým legionárov či železničiarov či živelne postavené chatrče (i vyradené vagóny) chudobných robotníkov a nezamestnaných.

V Libni pozorujeme:

- Na Hájku a Nad Kotlaskou – dodnes dochované domy po severnom a južnom úbočí kopca Hájek.
- Údolie desu alebo Klihařka – stála v miestach dnešných ulíc Klihařská a Čuprova pod kopcom Labuťka. Dnes zaniknutá.
- Labuťka – nad ulicou Čuprova. Zvyšky v uliciach Na Labuťce I až Na Labuťce IV, premenené v zahrádkársku osadu.

Kriminalita, Hrabalova Libeň, Discoland Sylvie
Vývoj a kombinácia rôznorodých javov vytvorila miesta špecifický charakter. Predmestie v sebe dlhodobo nieslo negatívnu konotáciu. Kombinácia priemyslu, židovského mesta, kolónií, rómskeho obyvateľstva, ale i udalostí z Discolandu Sylvie či príbehov cez pohľad spisovateľa Hrabala, ktorý v Libni prežil časť svojho života, utvorili zmiešané miesto, ktoré sa neustále pretvára.

Nová Libeňská synagóga

Núdzová kolónia na Na Hájku a Nad Kotlaskou

Hrabalova zed' u prázdneho námestia

Sídlišká, haly, priemysel

Miesta v cenových mapách, zvyčajne majú hlavné územia s charakterom sídliska a priemyselným využitím, halovou zástavbou a podobne.

Praha rozmanitá pozoruje štruktúry, ktoré popisuje ako "sídliškový prstenec":

"Prstenec poválečných sídlíšť postavený predovšetkým na okraji tehdejšího mesta. Sídlíšťa sú synonymom pre mnoho veľkých prefabrikovaných budov, ktoré viac či menej, stoja voľne v zeleni..."

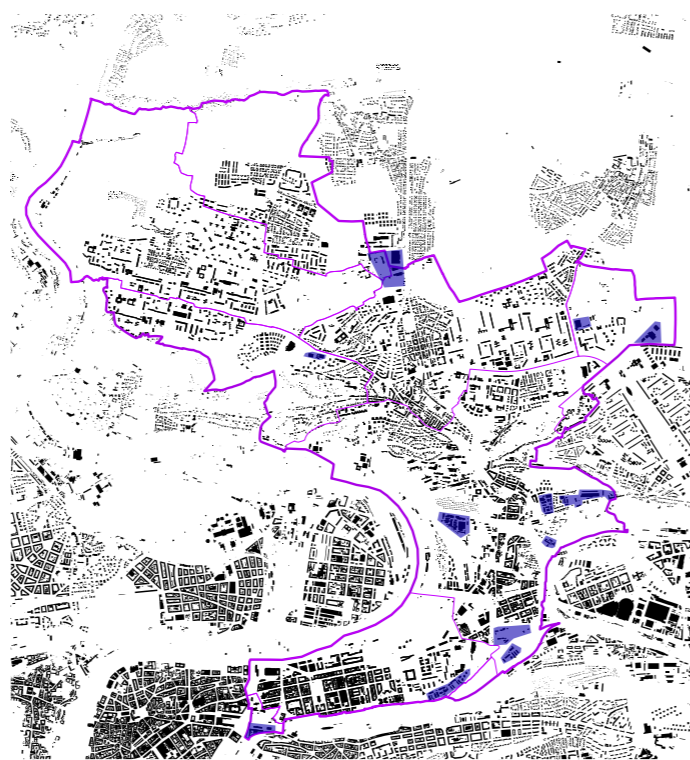
Lokácia daných sídlisk prevažuje hlavne na okrajoch Mestskej časti rovnako ako na okraji Hlavného mesta, ale približuje sa aj k jadrú mesta (ako je experimentálne sídlisko Invalidovna) a vytvára okraj vo vnútri mesta.

Mapa sídlisk na Prahe 8 (Invalidovna, Ďáblice, Čimice, Bohnice a formy v okolí Kobyliš)

Haly, továrne, technické bloky sú často oplotené areály, ktoré zostali po pôvodnej priemyselnej zástavbe - hlavne Karlín a Libeň. V Karlíne prechádzajú výraznou transformáciou na kancelárske/kultúrne/voľnočasové priestory, ale stále sú viditeľné zjavné miesta, ktoré nepodľahli pulzu, ktorým sa lokalita premieňa. Zároveň sú viditeľné miesta nové, prípadne pozostatky - areály Správy služieb, dopravné areály, veľké komplexy generované na jednom mieste (hranica medzi Čimicami a Dolnými Chabrami).

V meste tvoria nepriestupné celky a často znehodnocujú vizuálnu stránku lokality avšak ich presunom vytvárame ďalší priemyselný rámec lemujúci okraj mesta.

Mapa zobrazuje priemyselné areály, haly, väčšie technické komplexy

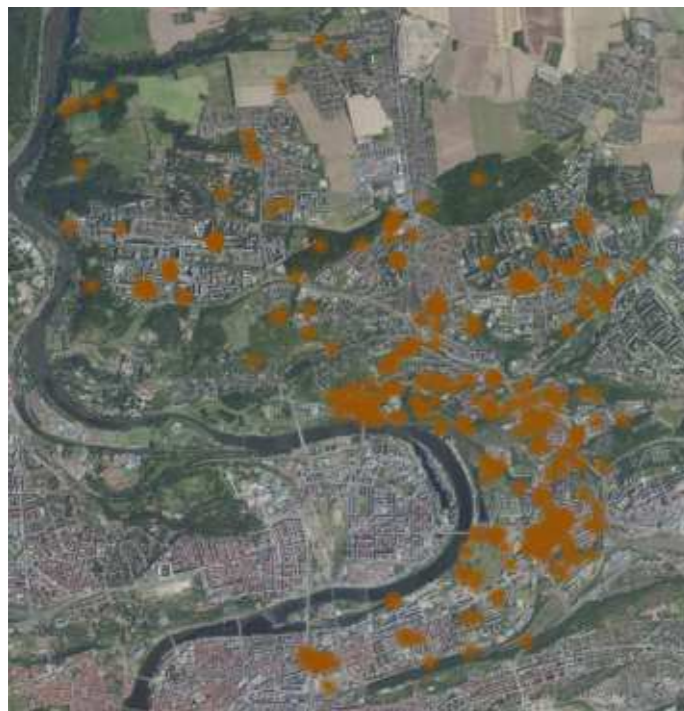

sídlisko Ďáblice

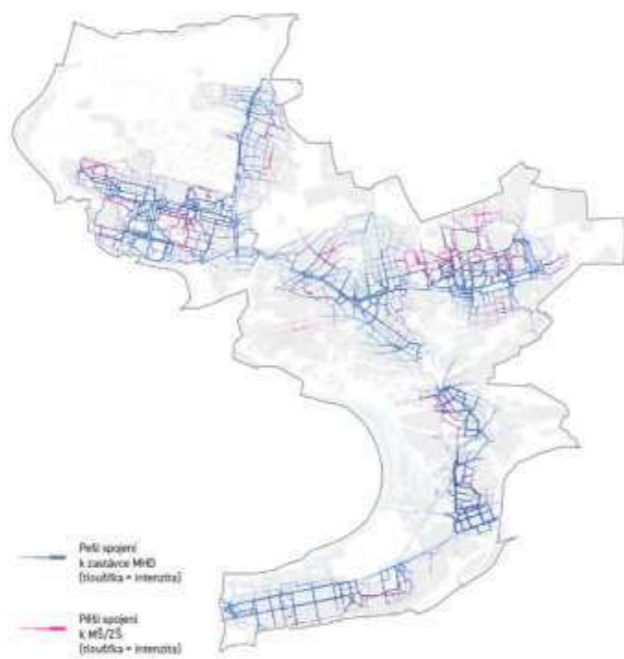
Miesta, ktorým sa vyhýbame a ťažiská života

V roku 2021 vznikli Pocitové mapy Prahy, ktoré vizualizujú dátové námety 6000 zapojených užívateľov o bodoch a miestach z určitými charakterovými vlastnosťami. Pre tzv. miesta vylúčenia boli využité dáta zobrazujúce body, ktoré obyvatelia pociťujú ako zanedbané a nebezpečné.

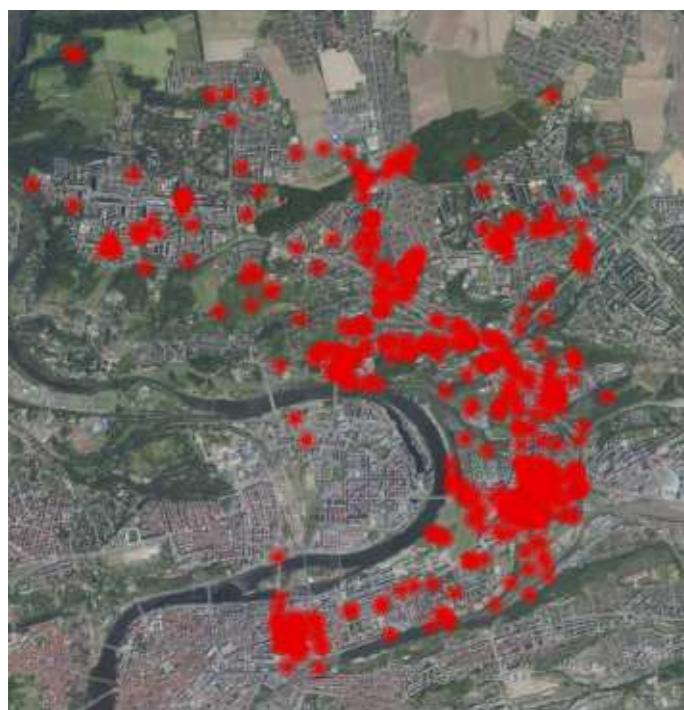
Tu je zanedbané miesto a zaslúžilo by si rekonštrukciu:

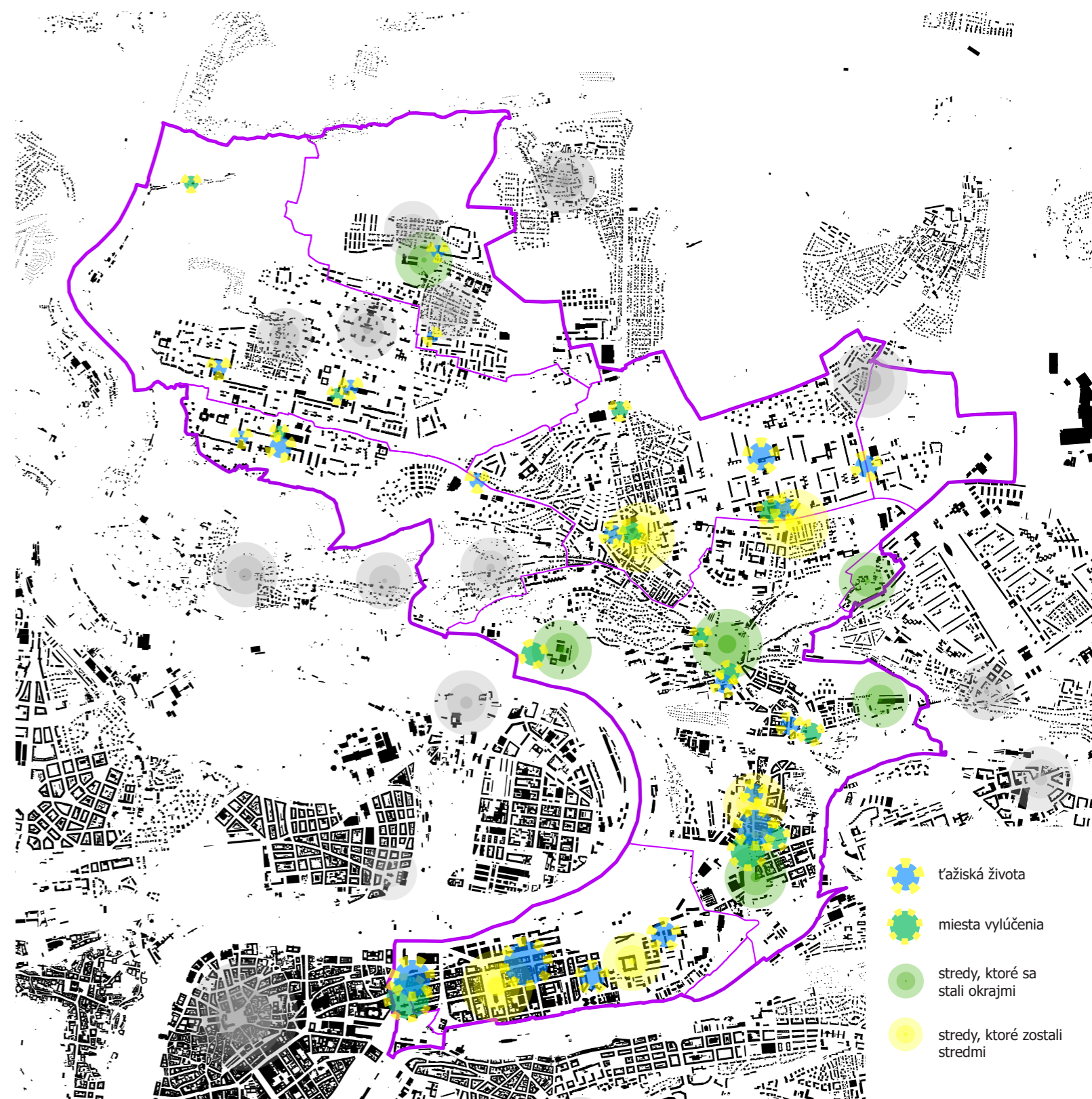
Naopak, pre ťažiská života, a teda miesta, ktoré generujú veľké počty ľudí, sú miestami, kde sa neustále niečo deje a každodenne ich využívame, boli vybrané zjavné miesta dopravných uzlov, miesta so zvýšeným počtom občianskej vybavenosti a Mapa pohybu za dopravou a cesta ku škole z Rozvojového plánu Prahy 8.

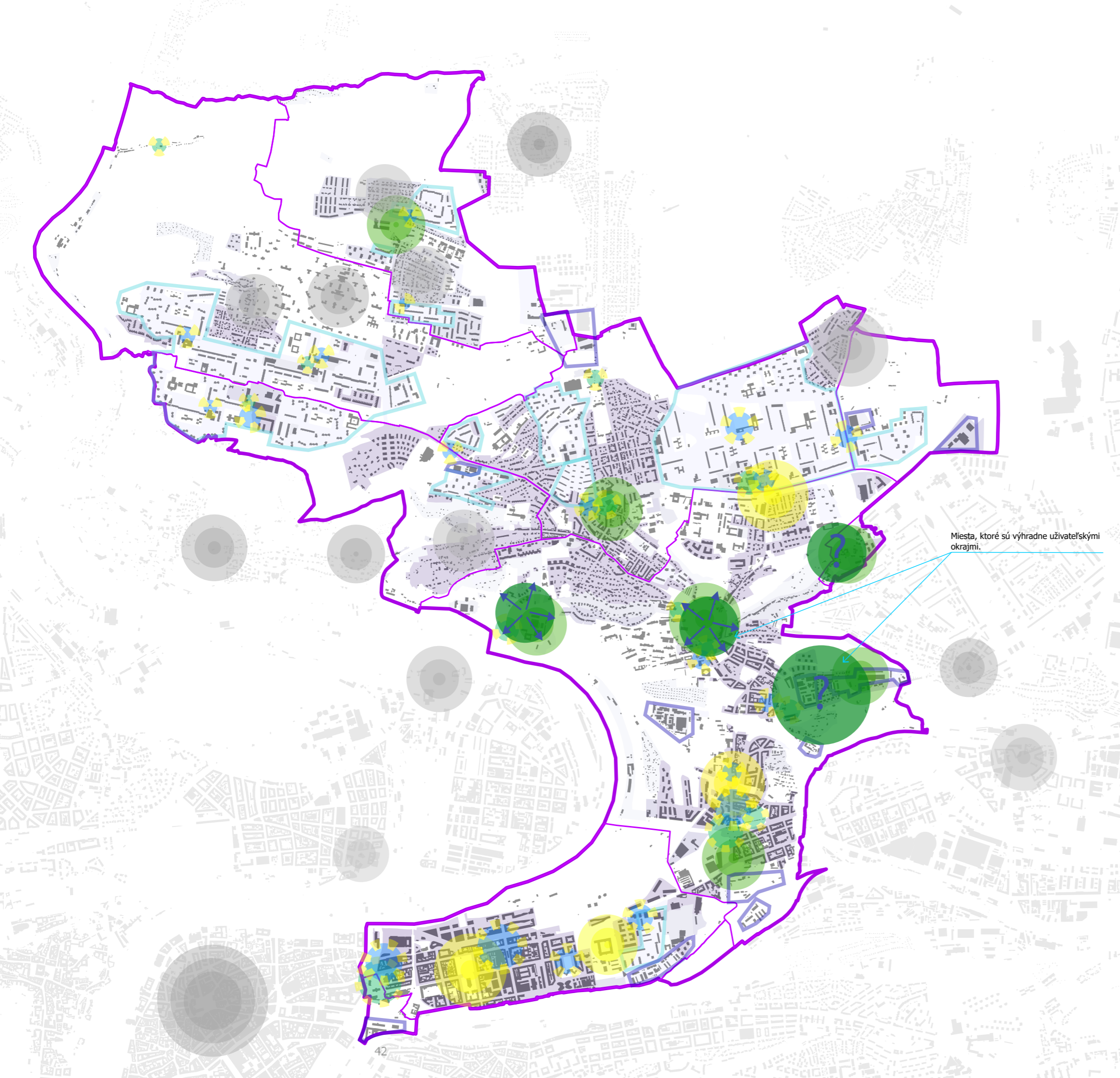

Tu sa necítim bezpečne:

Dôležitým javom prienikov vylúčených miest a ťažísk života je ich podobné zasadenie v rámci mesta. Ťažisko k sebe viaže pozitívne vnímané vlastnosti, ale i negatívne. Príkladom sú exponované miesta staníc metra ako Florenc, Palmovka, Kobylisy či Ládví.

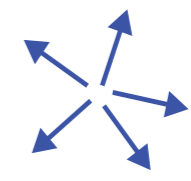

Miesta, ktoré sú výhradne užívateľskými okrajmi.

Miesta, ktoré sú výhradne užívateľskými okrajmi.

Miesta, ktoré sa majú znovu stať ťažiskami života.

Konceptuálne zložitejšie priestory, miesta hľadania.

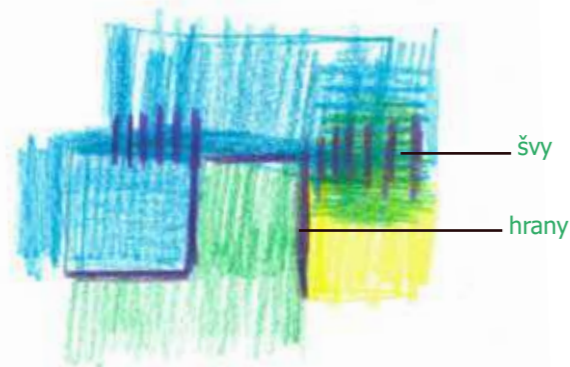
HRANY

ROZHIVANIA

Celky a nespojitost'

Mesto tvorí ostrovy charakterov, štruktúr, zauzlovaných, vymedzených oblastí, ktoré sa stretávajú, pretínajú/ prelínajú alebo od seba vymedzujú na základe vedľajších faktorov. V miestach stretu, na okrajoch svojich celkov, tvoria rôznorodé prechody. Spojité či nespojité. Zošité či pretrhnuté.

Pre lepšie pochopenie týchto častí mestskú časť čítam na základe podobnosti štruktúry. Cieľom je prísť na možnosti prepojenia daných rozhraní.

Spôsoby vymedzenia:

1. Rozdelenie na celky cez príslušné dokumenty a podobnosť:

Vymedzenie vychádza s kombinácie údajov dostupných s Rozvojového plánu Prahy 8, ÚAP - Typy štruktúr vystaveneného prostredia, Prahy Rozmanitej a vymedzenia lokalít na základe Metropolitného plánu.

Dané vymedzenie nepomenúvavam cez formy ako "modernistická štruktúra, vesnická a pod." Delenie je vytvorené na základe typu zástavby, historického vymedzenia (štruktúra, ktorá vyrastala v podobnom období), a teda aj určitý charakter lokality. Niektoré celky spolu fungujú a spolupracujú - škola základom sídliska - a niekedy je natoľko špecifická, že sa úplne stáva samostatnou.

Solitéry a drobné celky

Celkovo sa v danom vymedzení objavujú samostatne fungujúce budovy, ktorých zaradenie mi pripadalo sporné s podobnosťou častí, ktoré zobrazujú dokumenty, z ktorých vychádzam.

V týchto miestach pôsobia lokality rozdrobene, heterogenita určitým spôsobom znižuje svoju mierku. Niektoré generujú samostatne funkčné celky podobné popisu "okrajov" v Prahe Rozmanitej.

Príklad:

AFI Butterfly Karlín

Budova s veľmi atypickým tvarom v blízkosti významnosti Lyčkovho námestia a budovy Invalidovny. Ťažká čitateľnosť reakcie na akúkoľvek susednú štruktúru. Vymedzuje sa samostatne.

Budova Allianz

Tak ako tvarovým vymedzením, tak i umiestnením medzi výrazné dopravné línie, je budova úplne odpojená od svojho okolia.

Rustonka

Nesie názov po pôvodnej Rustonke. Ostrov biznisu troch rovnakých budov a cípom nového brata. Verejný priestor je priestorom pracovného dňa.

Futurama Business Park

Solitéry so spojitosťou bloku a vnútronou formou verejného priestranstva.

Do akej miery si budova zaslúži svoju dominantnosť?

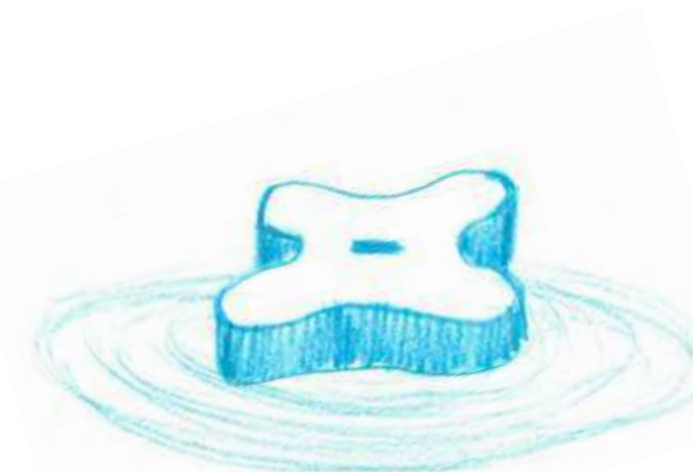
Ako sa má chovať jej okolie?

Moderný solitér mesta je dnes miestom dejiska vlastnej energie.

Dnešné solitéry, kancelárske budovy, budovy, ktoré rozhodujú o svojej dôležitosti často do tohto systému nezapadajú a tvoria si vlastnú energiu, s ktorou ovplyvňujú okolie.

Predpoklad: Dôležitou je forma funkčného parteru, časového vymedzenia užívania daných budov a spôsobu využitia okolia (tj. polyfunkčnosť a monofunkčnosť) a nadväzujúceho verejného priestoru.

"...také budování hotelu Atrium (dnes Hilton), projektovaného ještě na konci osmdesátých let. Jeho otevření se uskutečnilo až v roce 1991. Naddimenzovaná stavba obrácená do sebe otevřela cestu podobným kolosům stavěným po roce 2000."

2. Určenie susednosti. Hodnota vo svojej jednoduchosti určuje s koľkými celkami susedí jednotlivý celok.

Susednosť generujem na základe pravidiel:

- ak celky rozdeľuje príznačná vrstva neprekračujúcej zelene (tj. samostane vymedzenej krajiny), prípadne výrazný morfológický rámec, celkom sa stáva krajina

- celky spolu susedia aj napriek tomu, že ich rozdeľuje významná dopravná línia (rozdeľujúci faktor silnej dopravnej hrany sa započítava v ďalšej fázi hrán)

3. Nespojitosť daných celkov normalizovaná na počet susedných celkov.

Nespojitosť generujem na základe pravidiel:

Do akej miery sa daný celok na svojom okraji chová podobne ako jeho susedný celok?

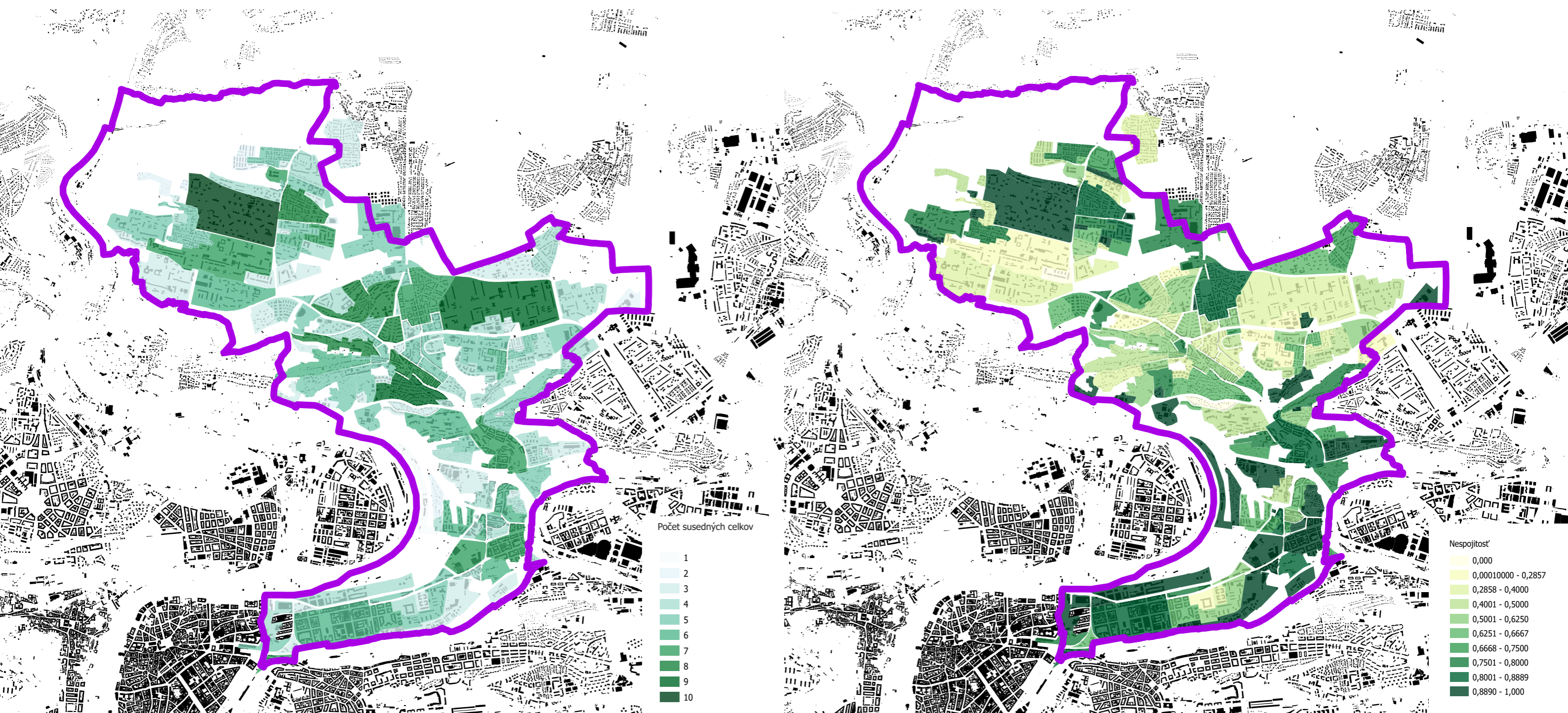
- chovajú sa budovy podobne ako vo vedľajšom celku? Je ich podobnosť naviazaná na jednu z vlastností: podobný tvar, veľkosť, výška (napr. rodinné domy radové so solitérnymi)

- jedná sa zástavbu napojiteľnú cez podobne riešené verejné priestranstvo

Mapa zobrazuje nespojitosť daných celkov normalizovaných cez počet susediacich celkov, a teda pomer "počtu nespojitého celku" na "počet susediacich celkov".

Najtmavšie farby zobrazujú celky, ktoré sú najmenej spojité a nasvetlejšie opačne.

Na mape nespojitosť je zjavná silná hodnota Bohnického psychiatrického areálu, ktorá je však ovplyvnená silným vymedzením od okolia. Prekvapivými sú hlavne centrálnější priestory Karlína a Libne, ktoré napriek svojej polohe nevytvárajú vhodné napojiteľné územia a chovajú sa roztrieštene.

Hrany

Čo sú hrany, keď sa pozriem na mesto z výšky?

Hrany makro mierke reprezentujú hlavne ulice (cesty), železničné trate, vodné toky a ploty. Sú často lineárnymi vymedzujúcimi prvkami, ktoré nás prinúti zastaviť alebo vytvoriť miesto prechodu.

Napríklad, cez rieku postavíme most, použijeme loď alebo ju bláznivo preplávame. Je teda vhodné uvažovať nad „neprekročiteľnosťou“ ak si dokážeme nájsť spôsob prekročenia? Ide o intenzitu neprekročiteľnosti. Zemský povrch dokážeme prekonať tunelom, ale bude to zrejme veľmi náročné a finančne nákladné.

Čo ovplyvňuje, že je niektorá hrana viac prekročiteľná a iná menej? Niektoré cesty majú v sebe bariéru podobnú širokej rieke, iné sú podobné drobnému potoku, ktorá nerozdeľuje, ale vytvára zvláštny koridor.

Vodné toky

Na Prahe 8 sa vyskytuje 6 vodných línie. **Rokytká**, ktorá preteká územím Dolnej Libne, **Vltava**, ktorá lemujú pobrežie a oddeľuje Osmičku od území Sedmičky a Šestky, **Podhořský potok**, časť **Drahaňského potoka** a **Bohnický** s **Čimickým** potokom.

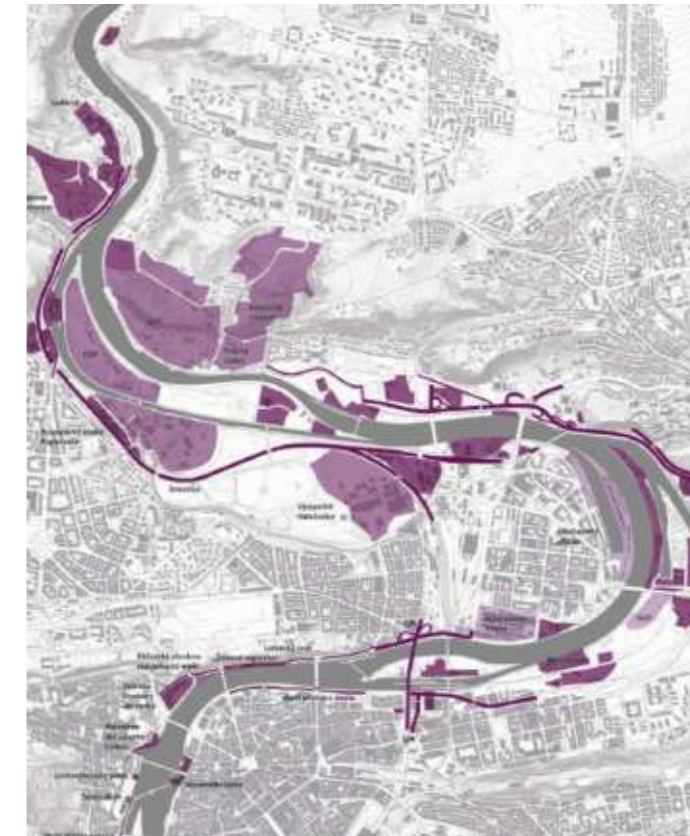

Vltava je zjavným predeľom. Je hodnotou a jej prechodnosť zvažujeme na daných miestach mostov pre dopravu, kombinovaných či peších (8 v okolí MČ8) a dvoch prívozov (Sedlec - Zámky a V Podbabě a Podhoří).

Na základe územného a metropolitného plánu Prahu je zvažované i nové možné prepojenie medzi územím Karlína a Holešovicami.

Významnú hodnotu majú jej brehy a faktory, cez ktoré zveladujeme ich dnešný charakter. Podrobnú koncepciu a dôležitosť prístupnosti brehov Vltavy sleduje **Koncepcia pražských brehov**.

“Znalosť této přirozené hrany často odkrývá důležité souvislosti a logiku urbanistického vývoje a významovou strukturu původní krajiny.”

Samotná **Rokytká** netvorí veľkú neprechodnú hranu. Šírka negeneruje nespojitelnosť. Jej charakter závisí od hran jej brehov. Od Vltavy, v blízkosti Veľkého mlýna, kde sa dostáva pod povrch Elsnicovho námestia, útvára veľké možnosti v zaradení do mestského prostredia a jeho skultivovania, ktorý je popísaný i v Overovacej štúdii kampusu Meteor od Pavel Hnilička Architects+Planners: “Úprava dopravného riešenia, **odhalení říčky Rokytky v místě náměstí** a napojení plochy náměstí na zahradu Libeňského zámku a park Thomayerovy sady napomůže ke ztraktivnění místa a zlepšení jeho prostupnosti, k vytvoření nového těžiště lokality s celoměstským významem.”

Rokytká ďalej pokračuje medzi blokovú zástavbu a dotvára charakter lokality. Blízkosť si však utvára len v mieste drobného verejného priestranstva v ulici U Rokytky.

Vo väčšine svojej cesty je lemovaná rúznym plotom, ktorý sa často nachádza v miestach úzkych chodníkoch a môže pôsobiť zastrašujúco.

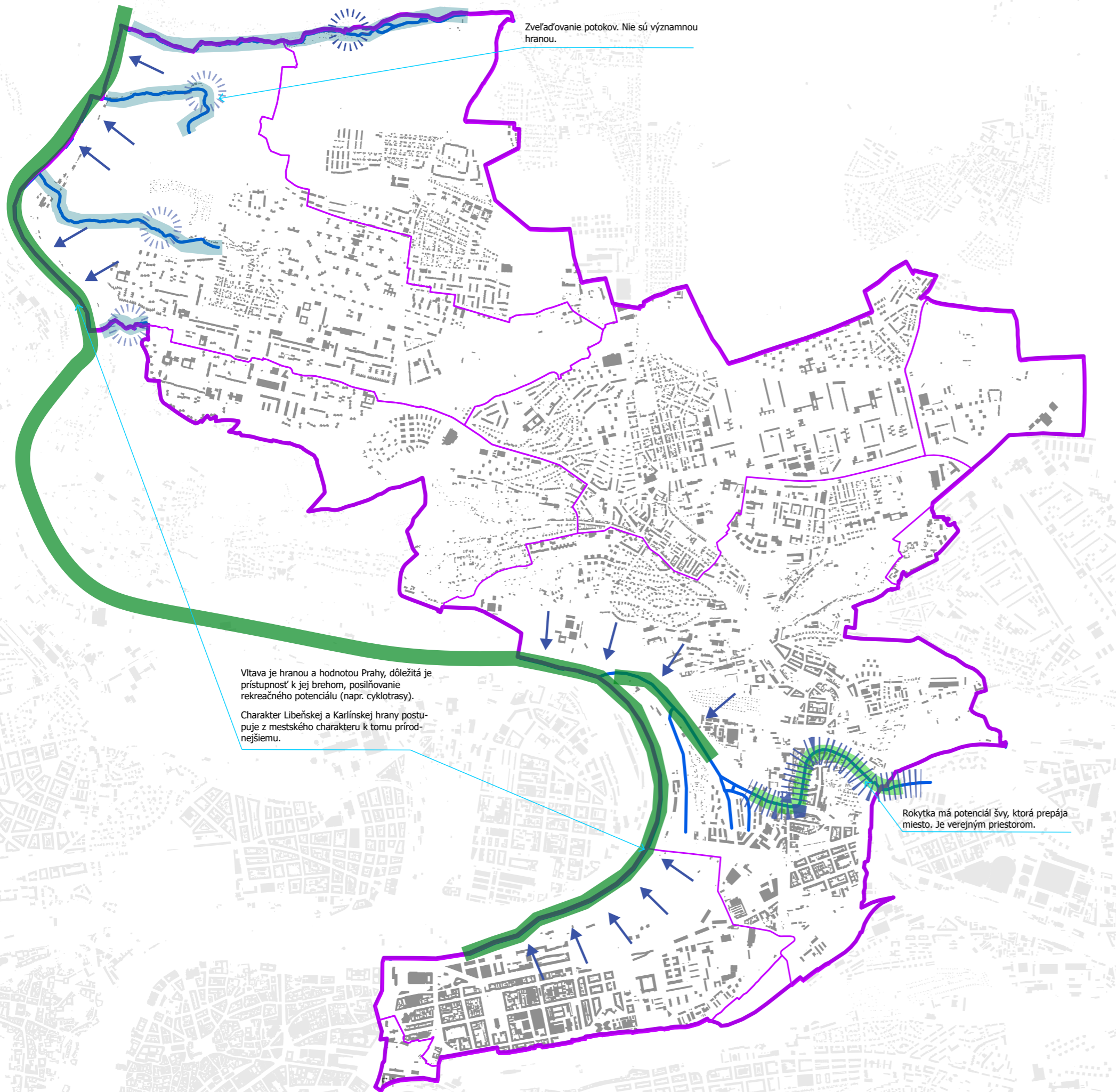
Situácia sa zintenzívňuje v priamom kontakte s rekreačným potenciálom v parku u “Horovho Námestia”, kde sú ploty z oboch strán. Hrana sa vrstevnatí.

Podhořský, Draháňský, Bohnický a Čimický potok sú vo veľkej miere súčasťou krajiny (prírodných parkov a rezervácií) a dôležitých rekreačných cieľov. Dôležité je vytváranie peších trás v ich blízkosti a revitalizácia.

“Významným pražským fenoménom jsou i potoky. Jejich potenciál je v současnosti na mnoha místech velmi zanedbán. Územím, kterými prochází, utvářejí, podobně jako řeka celému městu, vztažný rámec. Jsou příležitostí k vytvoření kvalitních a atraktivních veřejných prostranství. Potoky je třeba postupně revitalizovat a obnovovat přilehlé cesty, krajinné a parkové plochy či úseky nábřeží.”
- Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy

Zvelaďovanie potokov. Nie sú významnou hranou.

Vltava je hranou a hodnotou Prahy, dôležitá je prístupnosť k jej brehom, posilňovanie rekreačného potenciálu (napr. cyklotrasy).
Charakter Libeňskej a Karlínskej hrany postupuje z mestského charakteru k tomu prírodnejšiemu.

Rokytky má potenciál švy, ktorá prepája miesto. Je verejným priestorom.

Riešenie prístupu k brehom Vltavy.

Šva potoka, Rokytky ako verejný priestor, ktorý prepája i rozdeľuje.

Zvelaďovanie.

Ulice a cesty

Ulice a cesty sú možnosťou prístupu, ale zároveň formou vymedzenia. Tvoria prepojitelný prvok a rovnakým spôsobom oddeľujú.

Čo ovplyvňuje podobu ulice a cesty?

1) Typ alebo kombinácia dopravy

Je určená pre peších, autá, tramvaje? Do akej miery preberá priestor vozovky? Je tramvaj odhalená?

Cesta určená len pre automobilovú dopravu síce tvorí významné prepojenie naprieč vzdialenými miestami, ale zároveň generuje ťažko prekonateľné bariéry pre peších

ulica Zenklova

Kombinácia dopravy a prístupnosť mestkej hromadnej dopravy, samozrejme, zlepšuje prístupnosť naprieč celým mestom, avšak rozširuje vozovku a tvorí vrstevnatú nepriestupnosť cez niekoľko línií. Odhalenosť električky túto nutnosť posilňuje a núti na prechod vo vymedzených miestach.

ulica Střelničná

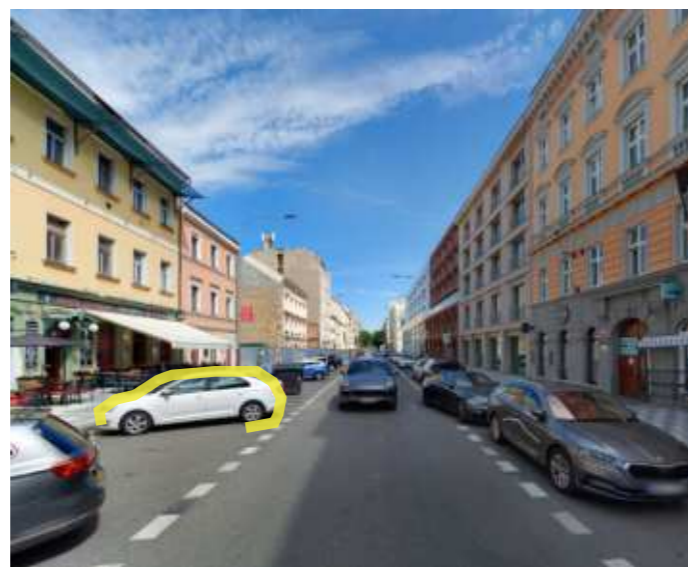
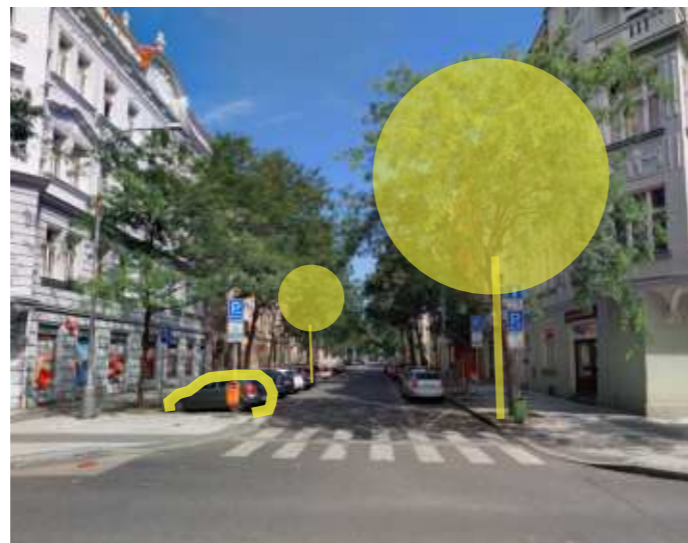
2) Stromoradie

Jedným zo zásadných spôsobov riešenia priestoru ulíc je oživujúci faktor stromoradia/aleje. Prostrediu dodáva tieň, zlepšuje mestské mikroklima a je zároveň kryjúcim prvkom nepriaznivých intervencií.

Príklad Křížikovej ulice v dvoch miestach zobrazuje ulicu o pomerne veľkej šírke cca 22 metrov, ktorá však v priestore stromov pôsobí užšie. Zároveň pokrýva parkovacie stánia, ktoré zahlcujú ulicu.

„Strom vo verejnom priestore zvyšuje jeho pobytovú kvalitu.“

Křížikova 2x

3) Pomer výšky domov a ulice

V priložených uličných profiloch na Prahe 8 je znázornená výška zástavby a šírka ulice. Približujúca šírka a výška je generovaná hlavne v blokovej zástavbe vymedzených ulíc. Ulica Rohanského nábreží má podobné parametre ako nová developerská zástavba, ale nenadväzuje na tradičnú zástavbu.

Ulica U Pískovny sa vzdáľuje od harmonického pomeru a Střelničná sa od neho výrazne vymedzuje.

Jednotný pomer zrejme harmonizuje uličný profil, ale nie je jedinou smerodajnou hodnotou a závisí aj od okolia a účelu ulice.

4) Okolie ulice predstavuje hlavne:

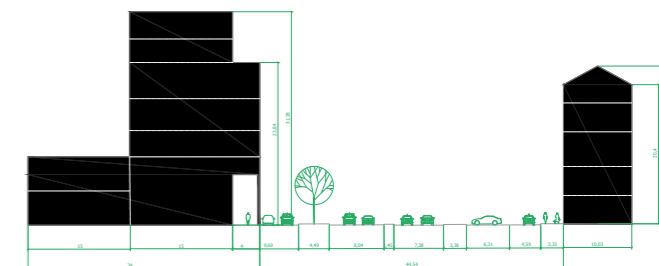
a) zeleň, ktorá je výrazná hlavne u solitérnej zástavby a rozmeľňuje neuchopenosť ulice

b) predzahrádky, ktoré tvoria predpriestor rodinných domov

c) fasády a ich raster a delenie

5) Účel

To, čo ovplyvňuje spôsob využívania ulice je i spôsob akým funguje, k čomu je určená. Je priestorom motorovej dopravy, slúži len pre peších? Je pokojná a nevyťažaná alebo je absolútnym opakom?

Rohanské nábreží

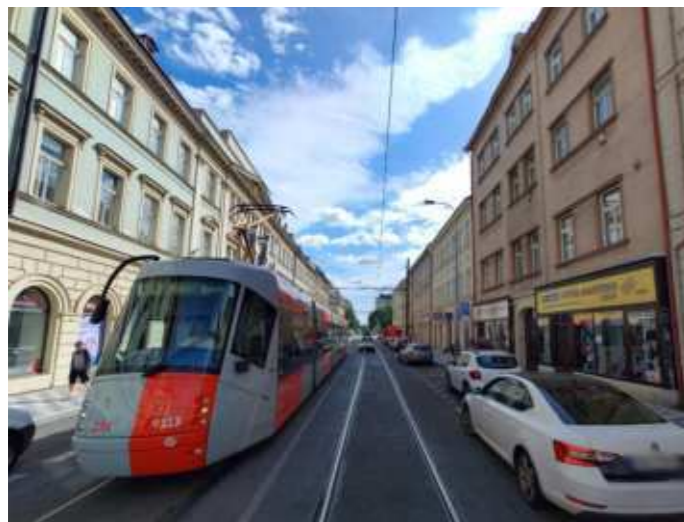
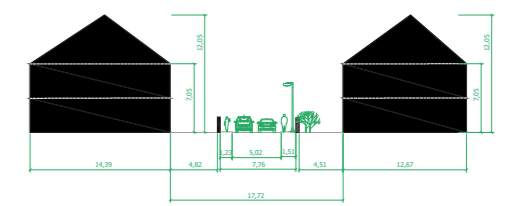
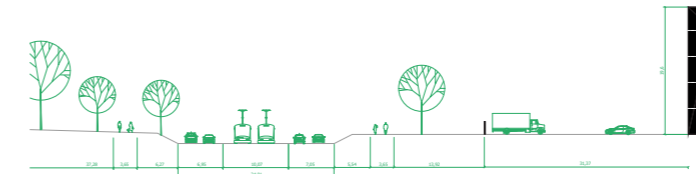
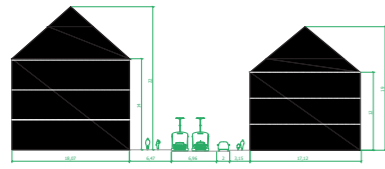
Pomer: 1,41 a 2,2

Okolie ulice: Po jednej strane výšková zástavba v kombinácii rezidencie a administratívy, z druhej strany nižšia typická blokovaná zástavba.

Raster fasády na oboch stranách je rôznorodý. V okolí je mnoho parkovacích miest so samostatnou cestou.

Účel: ulica zatážená motorovou dopravou, niekoľkopruhá obojsmerka

Sokolovská

Pomer: 1,28 a 1,5

Okolie ulice: jedna z hlavných os blokového mesta, lemuje ju živý parter, neustálená stromová alej, občasné stromy, raster fasády podobný, parkovanie v ulici, kombinácia parkovacích zón

Účel: upokojená mestská ulica, obchodná trieda s električkovou traťou, obojsmerka

Křižíkova

Pomer: 1,37 a 1,37

Okolie ulice: lemuje ju živý parter, neustálená stromová alej, raster fasády podobný, parkovanie v ulici, fialová zóna

Účel: obslužná ulica, jednosmerka

Střelničná

Pomer: ťažko vyčísliteľný, približne 5,9

Okolie ulice: chodníky sú mimo úroveň vozovky, vozovka je v kombinácii motorovej dopravy a otvorenej električkovej trate, vozovka je zasadená terénne nižšie než okolie, ulicu nelemuje ucelená zástavba, mnoho nekonštruktívnej zelene,

Účel: ulica zatťažaná motorovou dopravou, niekoľkopruhová obojsmerka

U pískovny

Pomer: 2,53 a 2,53

Okolie ulice: rodinné domy s predpriestorom záhrady, kombinácia priehľadného a nepriehľadného oplotenia, modrá parkovacia zóna

Účel: jednosmerka a pokojná ulica v obytnej zástavbe

**Niekedy je len hranou.
Niekedy je osou.**

Na príkladoch ulíc s rôznym využitím, šírkou a okolím je možné vidieť určité vlastnosti, ktoré ovplyvňujú podobu ulice.

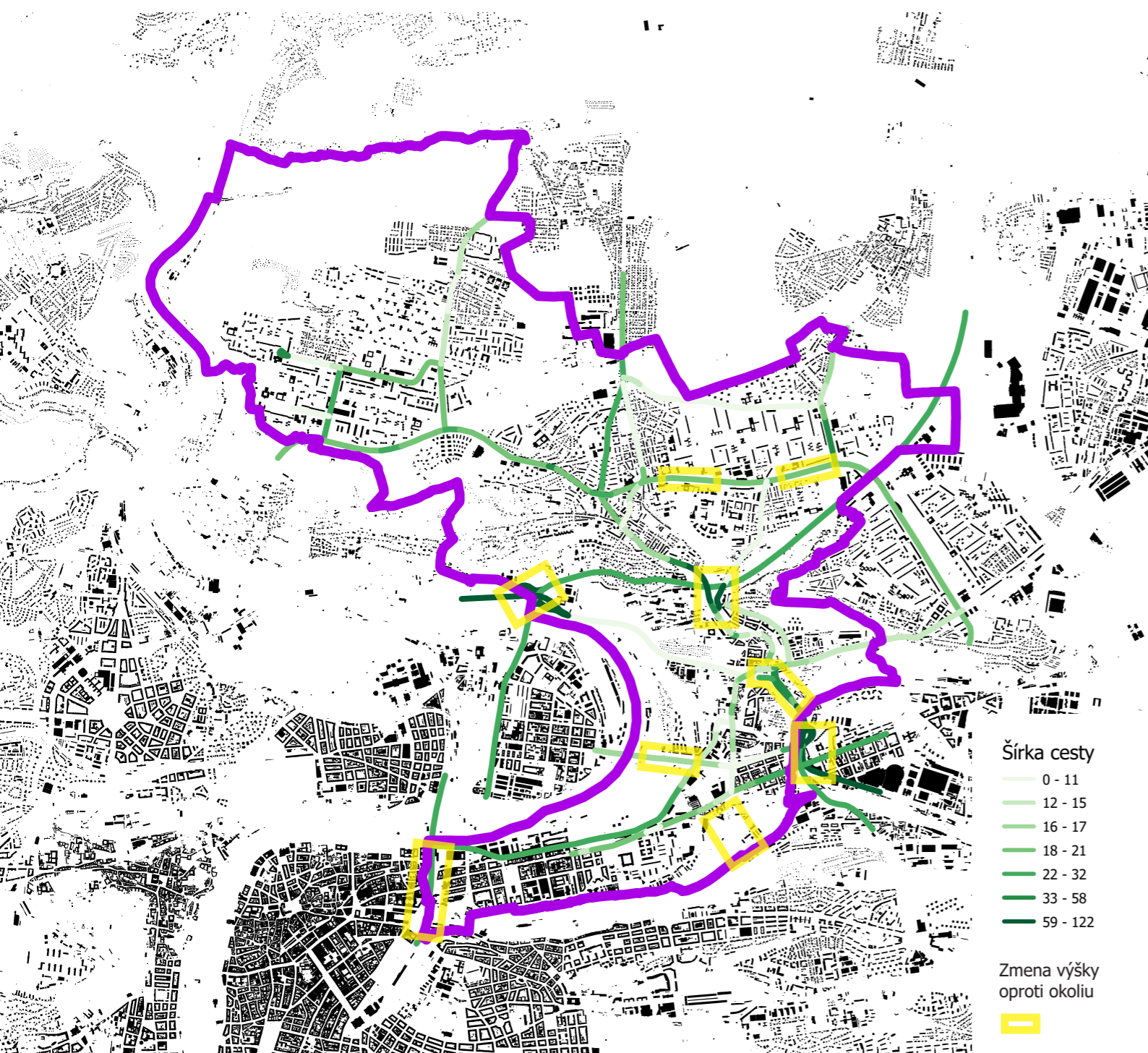
Niektoré okolie predelujú - sú skôr **hranami**, niektoré sa chovajú mestotvorne, vytvárajú prístupnosť - sú skôr **osami**.

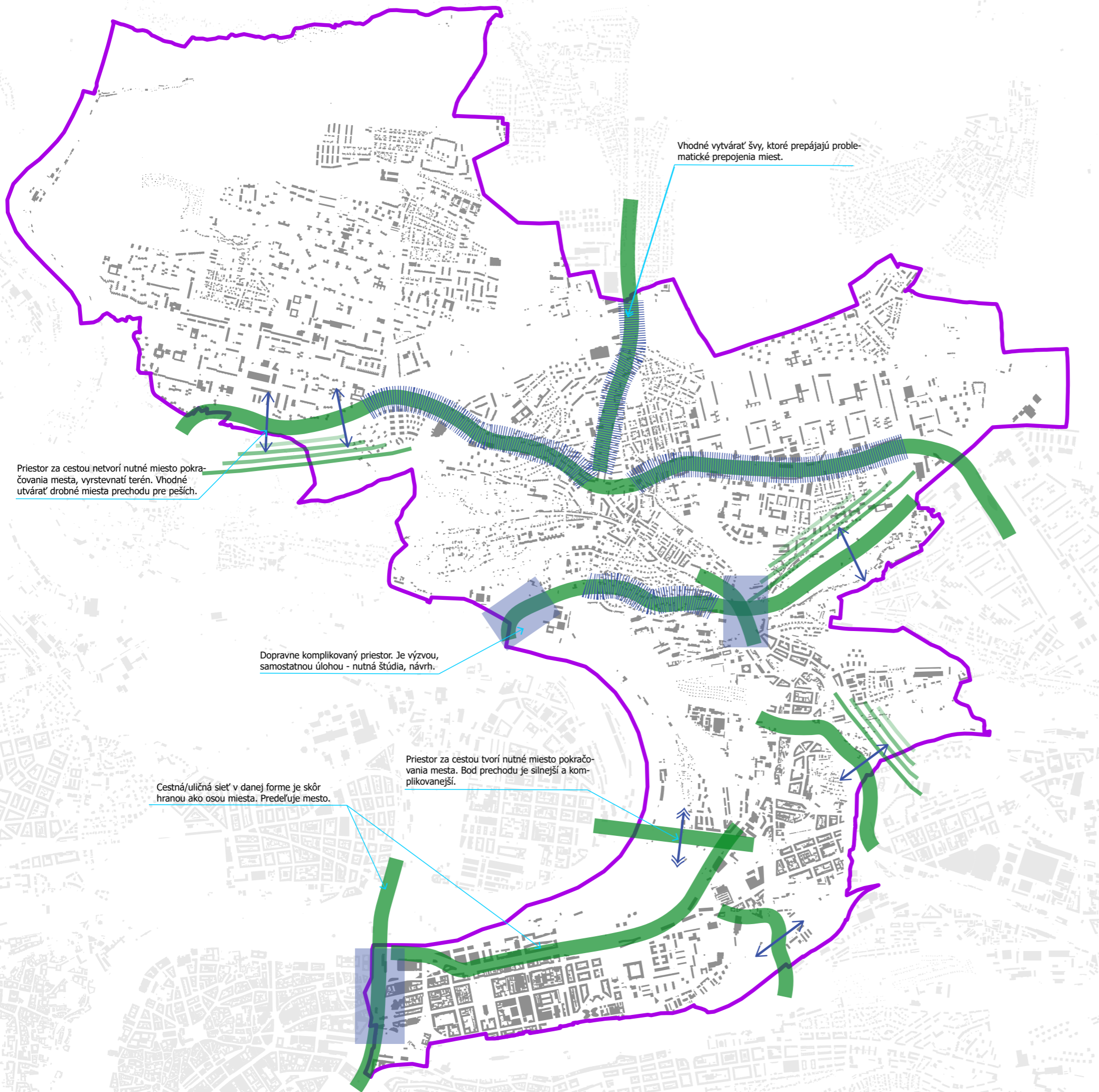

7) Šírka a výška vozovky

Mapa zobrazuje rozdiel v šírkových rozdielov smerodajných ulíc a ciest, ktoré formujú mesto z väčšej mierky a dovoľujú čítať hlavné okraje. Miesta šmyčiek sú vyjadrené ako ulica s jednotnou šírkou, pretože v jej strede je znížená pravdepodobnosť dejou a ďalšieho využitia. Medzi najširšie ulice patria cesty s význačným dopravným využitím - Rohanské nábřeží, V Holešovičkách, Střelničná, Čimická.

Zmena výšky oproti okoliu zobrazuje miesta, kde sa cesta výrazne odkláňa od výšky okolia, a teda buď sa zahlbuje alebo je vyvýšená od okolia.

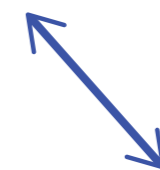

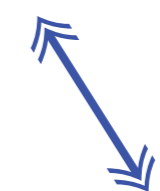
Dopravne komplikované prostredie. Potrebuje komplexný návrh, štúdiu.

Cesta/ulica hľadá možnosť prepojenia území. Zmena profilu, formovanie kvalitného verejného priestoru.

Menší bod prechodu pre peších väčšinou v prírodnom prostredí.

Väčší a komplikovanejší bod prechodu v mestskom prostredí.

Železničné trate

Mestkú časť ovplyvňujú dva typy železničných tratí. Trate prichádzajúce a vychádzajúce z polohy Hlavného a Masarykovho nádraží, ktoré sú za hranicou mestkej časti. Silnú líniu tvoria hlavne trate lemujúce vrch Vítkov, ktoré dotvárajú viditeľnú hranu už tak morfológicky zložitého miesta.

V tomto prostredí dochádza k stretu viacerých liniek, ktoré sa prejavujú v miestach Florenca (často považovaného za Gordický uzol) a okolím pod Krejčárkem. Vrstevnatenie niekoľkých línií a ďalších prítomných prvkov vytvára vylúčené miesta, neuchopené časti v okolí a medzi týmito líniami.

Negrelliho viadukt

Většina místních by řekla, že se Karlín táhne od viaduktu dál. Florenc se ještě nepočítá – hodně lidí ho má dokonce za nebezpečné místo. Je to prostor, který je od dnes zameteného a vyčištěného Karlína dost oddělený. "Když projdu viaduktem, cítím se hned bezpečněji," říkají někteří lidé, kteří tu nejsou starousedlíci.

- Barbora Matysová, Paměť města

Tak ako je Negrelliho viadukt hranou, ktorá predeľuje dve zjavne vymedzené územia, je i symbolom, ktorý charakterizuje oblasť a spôsobom, ktorým si dotvárame obraz miesta. Hrana je vo výške, ale má v sebe prístupné body, ktoré znižujú intenzitu neprekročiteľnosti.

Prázdne miesto s problematikou možnej zástavby vytvorené vedúcou železnicou.

Park pod mostom s ťažko kultivovateľným charakterom.

Vylúčený priestor medzitratia.

Tramvaj

Tramvajový most od Zenklovej - Krejčárek (zatávka priamo v zeleni) - Biskupcova.

Holešovická preložka

Silná hrana, ktorá sa vrstevnatí, vo veľkej výške s význačným morfológickým rázom a predeľuje Dolnú Libeň s Balabenkou. V mieste predeľu Dolnej a Hornej Libne je hrana menej intenzívnejšia. Nadkročiteľná i podkročiteľná. Zámerom je aj vznik železničnej zasávky v blízkosti dnešných úradov MČ 8.

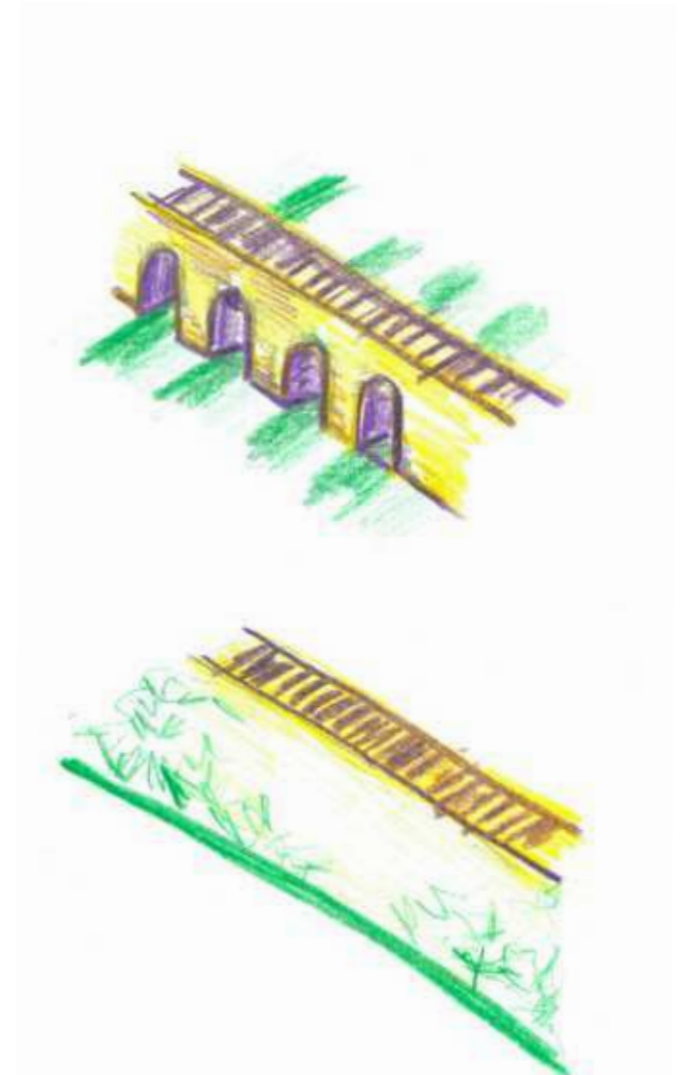
Výška trate

Na mape železničných tratí sú symbolicky zvýraznené výškové rozdiely. Trate, samozrejme, tvoria i iné položky, ktoré zdôvodňujú ich nepriestupnosť, tj. **generuje výška nepriestupnosť ak je priestor pod traťou prázdny alebo je priestor za traťou nepriestupný?**

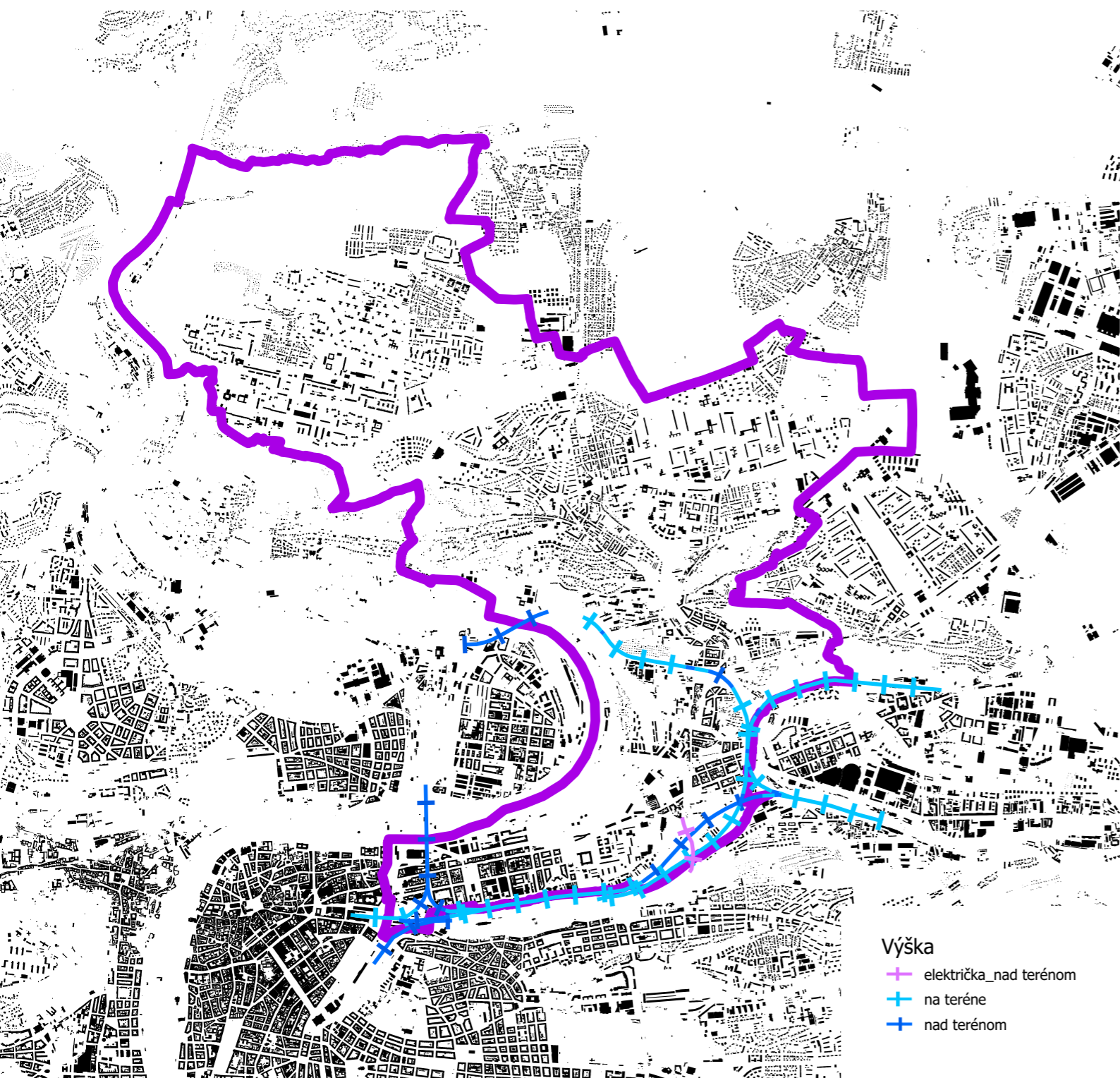
Diplomná práca Sylvie Křenovej - Vlak ve meste pracuje s danou myšlienkou:

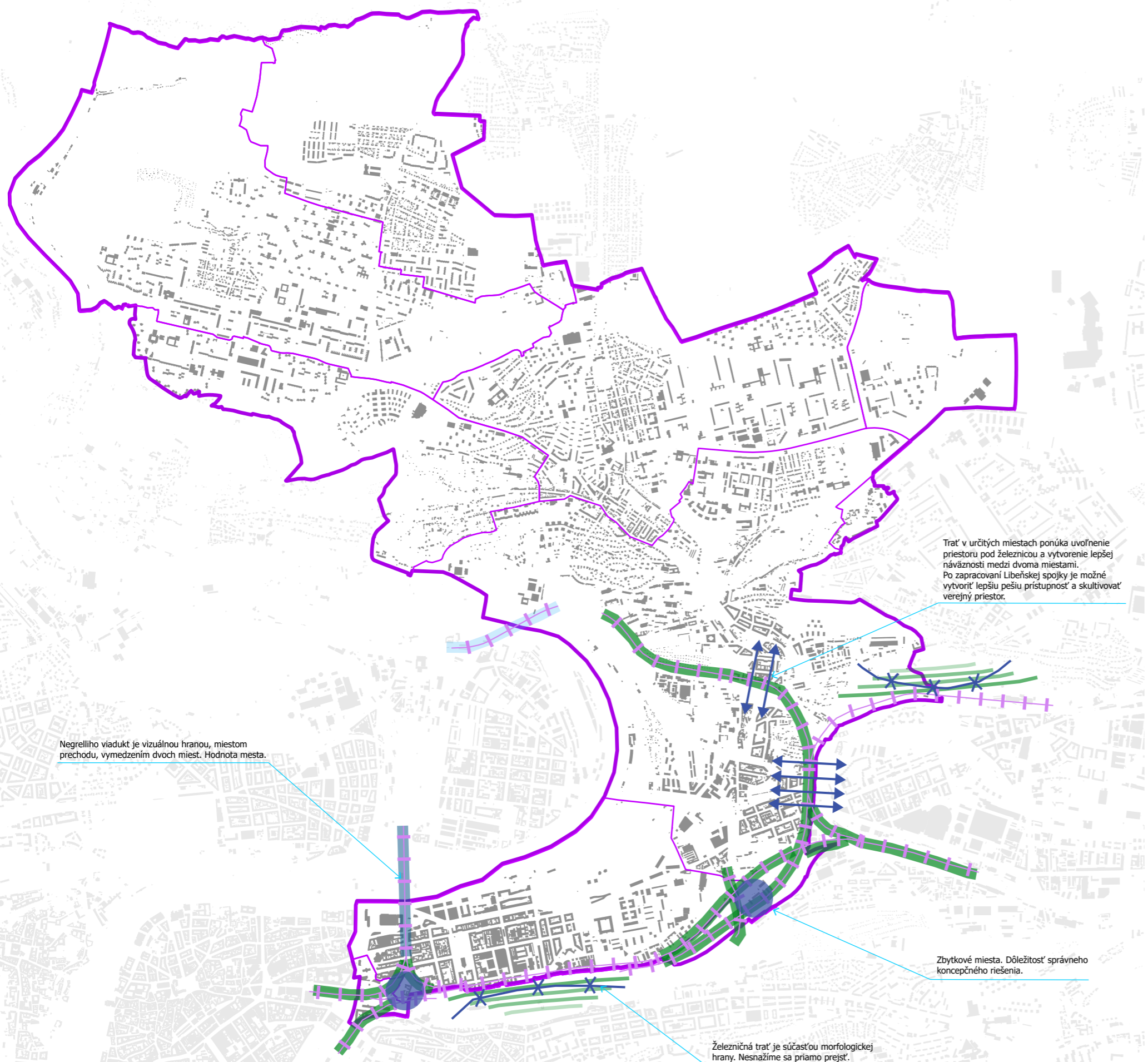
"Železniční trať může být významnou bariérou v území, pokud není možné dlouhé úseky tratě přejít, přejet nebo jinak překonat. Bariérovost lze ale snížit či zcela odstranit mimoúrovňovým vedením tratě, dostatečně hustou sítí přechodů, zkrácením železničních úseků bez zastávek atd. Železnice potom může být přeměna na šev – místo toho, aby území rozdělovala, je bude spojovat."

Autorka tvrdí, že najúčinnjšou formou bojovania s bariérou trate v území sa javí viadukt, ktorý v sebe nesie možnosti ďalších funkcií - prístupnosť, dopravné trasy alebo vyplnenie funkčným parterom. Zároveň tvorí vizuálne nápadný priestor, dopĺňujúci vizuálny kontext.

Väčšina železničných tratí pretínajúcich Prahu 8 leží na pevnom teréne, ktorý pretínajú prázdne miesta určené pre cestnú dopravu. Vyravnými sú hlavne miesta v uliciach Sokolovská a na Žertvách.

Negrelliho viadukt je vizuálnou hranou, miestom prechodu, vymedzením dvoch miest. Hodnota mesta.

Trat' v určitých miestach ponúka uvoľnenie priestoru pod železnicou a vytvorenie lepšej návaznosti medzi dvoma miestami. Po zapracovaní Libeňskej spojky je možné vytvoriť lepšiu pešiu prístupnosť a skultivovať verejný priestor.

Zbytkové miesta. Dôležitosť správneho koncepčného riešenia.

Železničná trať je súčasťou morfolologickej hrany. Nesnažíme sa priamo prejsť.

Tu sa tvoria zbytkové miesta, miesta vágnosti.

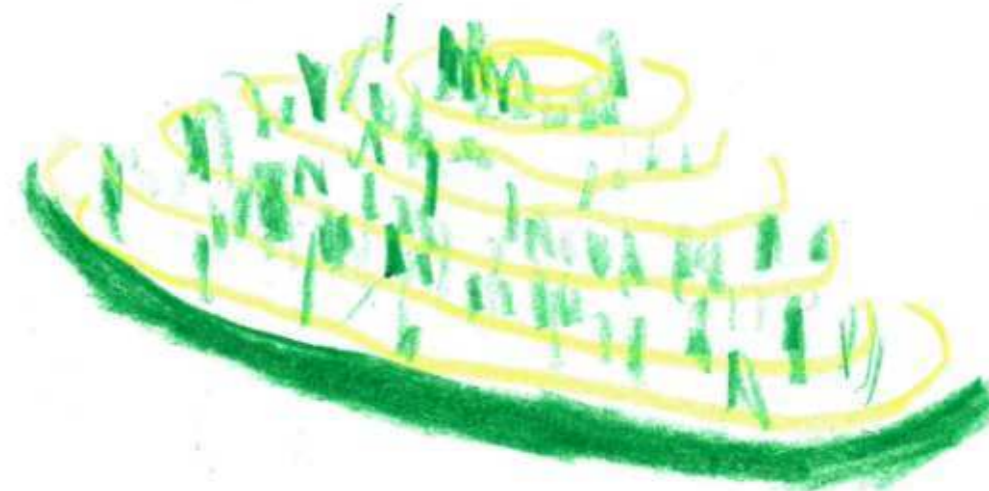
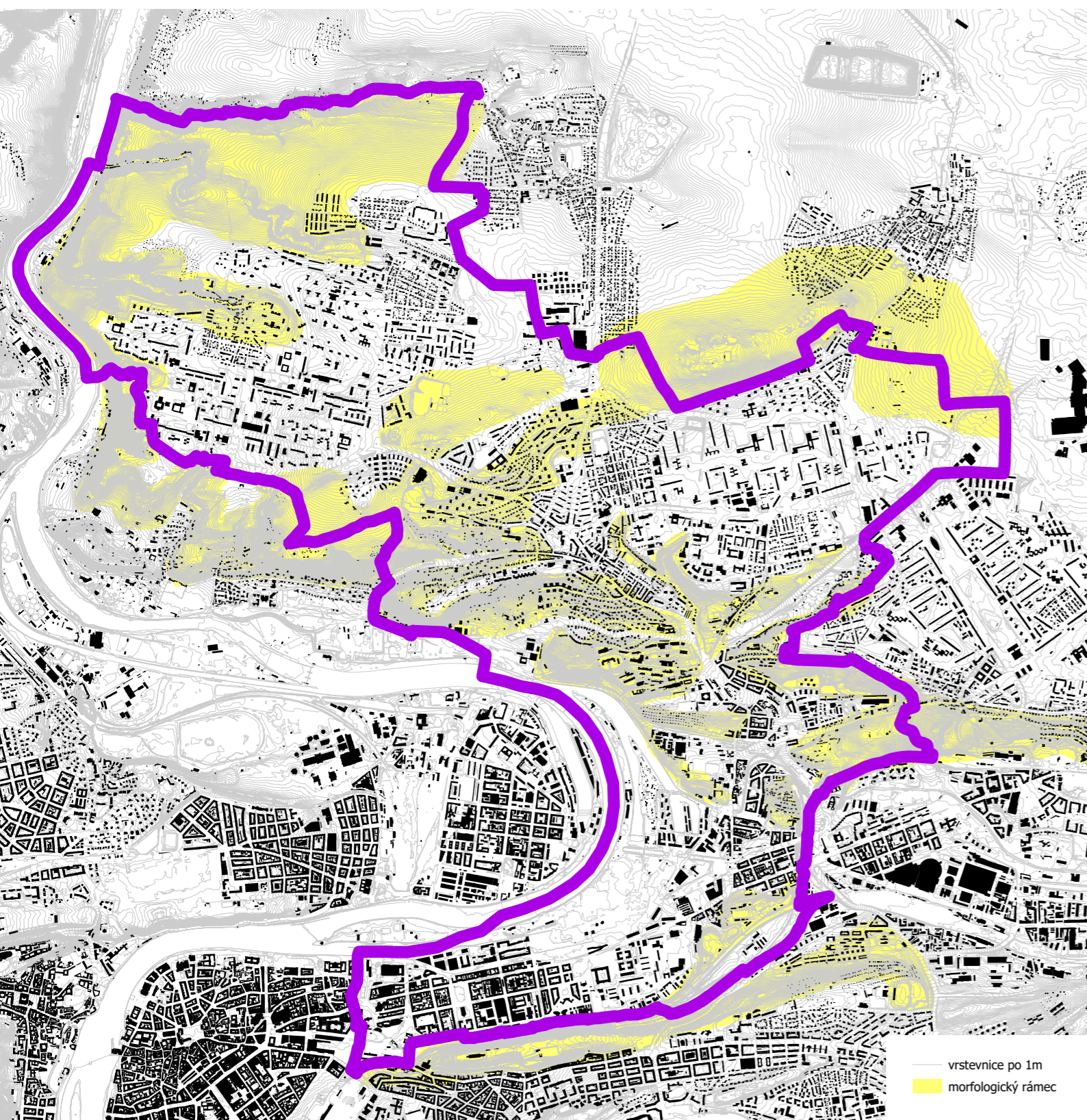
Množiac sa hrany, prekročením železnice sa dostávame do priestoru zvýšeného terénu, nepotrebujeme prekračovať mesto, hľadáme len menšie body prístupu.

Možnosti vytvorenia prístupnosti v priestore pod železnicou.

Morfologický rámec

Žlté plochy zvýrazňujú miesta výraznej členitosti terénu, tvoriace okraje, cez ktoré sa mesto ďalej nerozširuje, prípadne nie je logické mesto cest tieto miesta viesť. Zároveň vytvárajú miesta zelene a rekreačného vyžitia. Sú často súčasťou maloplošných chránených území či úsekov územného systému ekologickej stability.

PREKRYVANIE

Prieniky a obtiažnosť prekonania

Nahromadením niekoľkých typov okrajov vzniká hodnotovo rozdielne miesto s určitým charakterom. Metóda vyčíslenia hodnoty je vyjadrená ako súčet niekoľkých okrajov, ktorá generuje určitú vlastnosť.

Vlastnosť možnosti prieniku niekoľkých špecifických hrán je vyjadrená cez obtiažnosť prekonania tohto okraja, ktorý je pre ľahšiu zrozumiteľnosť vyjadrený cez líniu.

Vlastnosti hrán medzi prostrediami Prahy 8 som rozdelila do 5 kategórií.

0

Vyjadruje hranu, ktorá síce nejakým spôsobom rozdeľuje, ale je často hodnotou miesta. Môže byť priestupná i nepriestupná, ale neznižuje možnosti urbanistického postupu. Častokrát je nutnosťou.

Takouto hranou je napríklad Vltava a Negrelliho viadukt.

1

Je hranou, ktorá predeluje určité typy priestorov, charakterov s väčšou možnosťou fyzickej priestupnosti. Mení čítanie a pohľad na miesto.

2

Je tiež hranou, ktorá predeluje určité typy priestorov, charakterov, avšak generuje ťažšiu priestupnosť (**"priestupnosť" vo forme prenikania jedného miesta do druhého, ale i fyzickú bariéru**). Generuje miesta, ktoré sú síce oddelené, ale nemáme obvykle nutnosť ich prekonávať alebo je ich neprekonávanie je žiadúce.

3

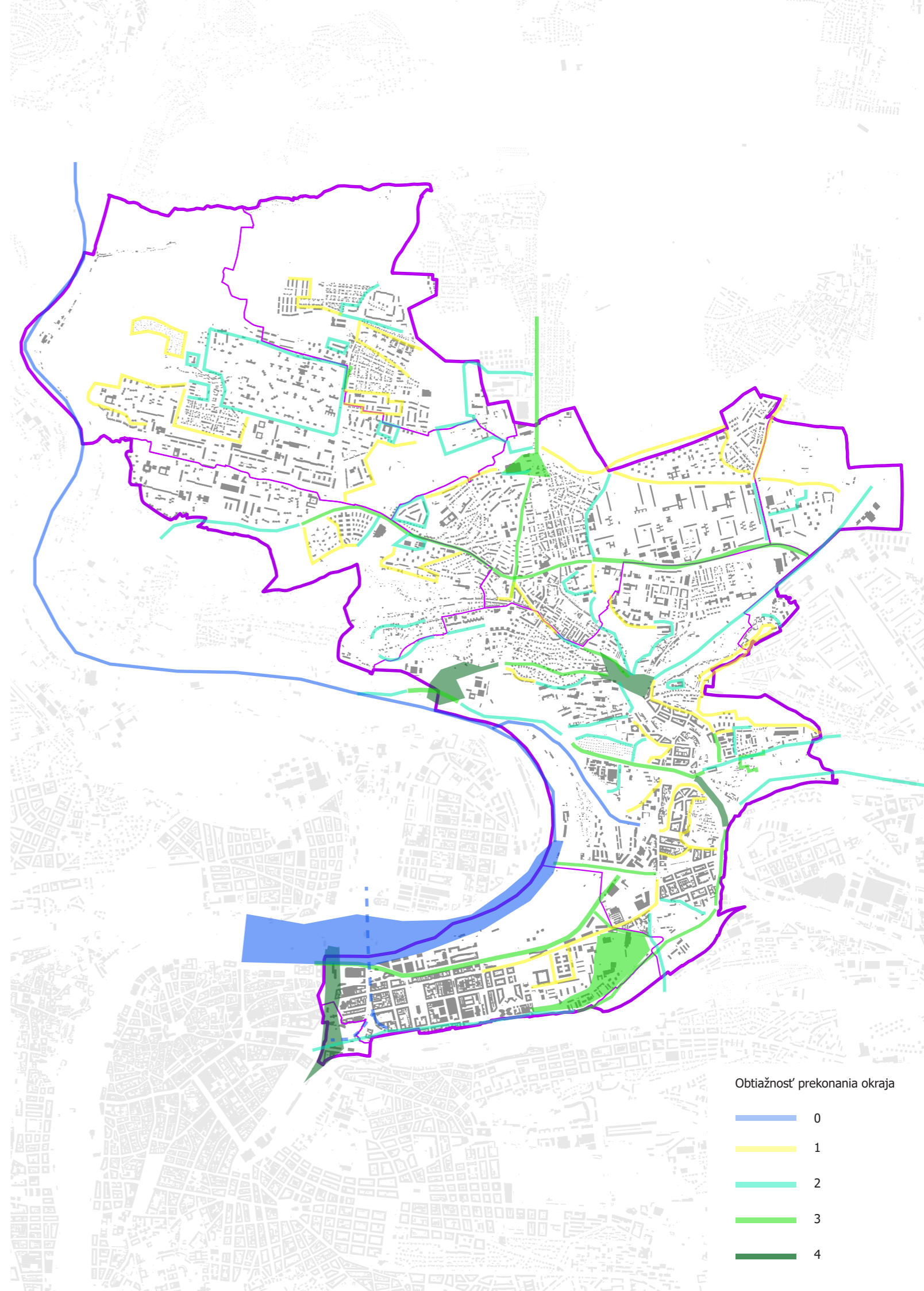
Je hranou, ktorá násobne predeluje miesto a vytvára ranu v urbanistickom prostredí. Spôsob jej prekonávania je sťažený, hľadáme spôsob jej konceptualizácie a zariadenia do prostredia. Je úlohou.

4

Je hranou, ktorej hodnota je natoľko násobená, že sa stáva negatívne pôsobiacou entitou. Výrazne ovplyvňuje okolie.

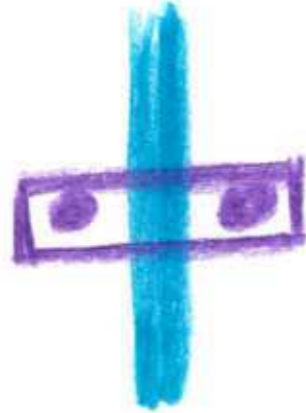
Hrany vzhľadom k tomu, že sa pohybujeme v meste sú vždy plochou a v mierke príslušného zobrazenia je rozumné ich niekedy vyjadriť líniou (napr. oplotenie areálu alebo liniová dopravná infraštruktúra) a niekedy plochou (a to najmä v prípade, keď má hrana vlastnú identitu, napr. Florenc).

Plocha môže viesť k priestoru, ktoré nazývame rozhraním avšak dané zaradenie nie je v danej fázi (mierke) nutné a je formou návrhovej časti.

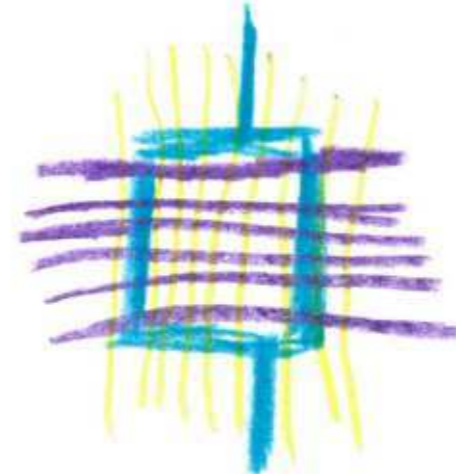
okraj

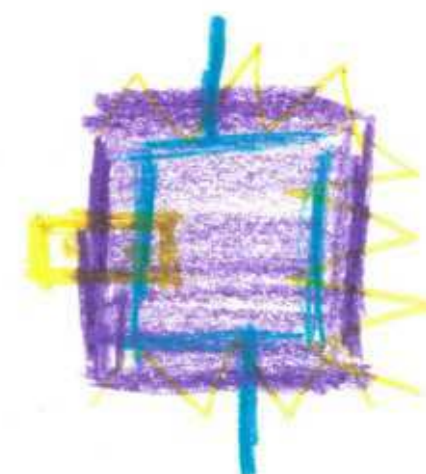
cvok

švy

prešívanie

záplata

Zásahy, riešenie okrajov

Riešenie generujúcich okrajov rozdeľujem do 5 kategórií popisujúcich formu a mieru zásahu. Zároveň je nutné brať v úvahu, že každé miesto je špecifické a zásahy popisujú len rámcové riešenie okraja - prístup.

Okraj ponechávam okrajom

Je miestom, ktoré si slúži ako okraj prostredia. Je funkčne nutný, je hodnotou miesta. Zaslúži si kultiváciu na svojich hranách. Sú v ňom body prístupu.

Cvok, vstup, brána

Je prístupovým bodom, bránou. Je intervenciou, ktorá neruší okraj, ale umožňuje v nejakom mieste do okraja vstúpiť alebo miestom prejsť. Je vstupom do areálu, mostom, cestičkou cez les...

Švy

Je premenou okraja/hrany. Hrana či okraj sa stáva miestom, ktoré nepredeluje, ale prepája dva celky. Vytváranie švov funguje cez úpravu uličného profilu, funkčného verejného priestoru, priestorom pod železnicou a pod.

Prešívanie, štopkanie

Je prenikanie jedného miesta do druhého, vytváranie funkčného rozhrania. Je vyplňaním, dodefinovaním a vytváraním žijúceho miesta. Prešívanie funguje cez vytváranie scelujúceho verejného priestranstva a priestoru, doplnením zástavby/vybavenosti a zároveň funkčným vyplnením.

Záplata

Je spôsobom vytvorenia nového miesta, prípadne rapidnej zmeny prostredia, ktoré sa funkčne napája na susedné celky. Záplata sa na miesto prišívá cez švy alebo cvoky.

